

APOSTOLUL

REVISTA CADRELOR DIDACTICE

Editată de Sindicatul din Învățământ și Cercetare Neamț

SERIE NOUĂ, ANUL XXVIII, NR. 295

iunie

<http://apostolul.slineam.ro>

2026

Smerenia culorilor și sfinții
cu ochi de copil

Expoziția Icoane, cruci, datini și sfinți

La jumătatea lunii decembrie a anului trecut, Palatul Parlamentului a găzduit, în incinta Senatului, Gala Excelenței din palatele și cluburile copiilor din România, eveniment intitulat sugestiv „Simfonia creației”. Manifestarea a reunit expoziții de arte plastice, fotografie, design textil, icoane pictate

pe lemn și sticlă, ateliere creative, demonstrații sportive, laboratoare inteligente (smart-labs), concerte de colinde, spectacole de dans modern și jocuri tradiționale românești.

Județul Neamț a fost reprezentat de Palatul Copiilor din Piatra-Neamț

printr-o remarcabilă mini-expoziție ce a reunit nouă icoane pictate pe sticlă. Lucrările, panotate în sala „Madrigal”, au propus o interpretare originală a tehnicii tradiționale din centrul artistic Nicula. Formatele A3 au pus în valoare reprezentări

Prof. Cristina PETRARIU,

Coordonatorul Cercului Pictură II –

Palatul Copiilor Piatra-Neamț,

președintele Asociației Culturale Arte.Ro

(continuare în pag. 2)

Demnitatea profesiei de dascăl, lovită din nou de austeritate

• **Interviu cu dl Ionel Hociung –
președinte al Sindicatului
din Învățământ Neamț**

– *Domnule Ionel Hociung, traversăm una dintre cele mai încordate perioade, în care drepturile celor din educație se încalcă mai mult ca oricând. Ce temă doriți să abordăm în acest interviu?*

– Astăzi aș vrea ca subiectul central să fie proiectul de lege al salarizării unitare în sistemul bugetar, făcând referire strictă la învățământul preuniversitar.

– *Ce vă face să vă opriți din nou la acest subiect spinos pentru guvernanți, dar mai ales pentru noi, dascălii?*

– Observați că de o perioadă încoace se discută despre cum România ar putea pierde o sumă consistentă
A consemnat Gianina BURUIANĂ
(continuare în pag. 2)

Goga și iarăși Goga

Citesc că unii anulatori ai culturii, „progresiști” și neomarxiști îl acuză pe Octavian Goga că ar fi fost „poet cerșetor”, care s-ar fi lamentat mereu în poezia sa pentru pretinsa asuprire a românilor transilvăneni sub dubla monarhie austro-ungară, unde ar fi fost Raiul pe pământ, adică „La Belle Époque”. Fi-rește, poezia lui Goga nu are alura poeziei simboliste sau a celei din secolul al XXI-lea –

dacă mai există o astfel de poezie autentică – dar nici nu se putea așa ceva. Nici poezia lui Victor Hugo nu a fost ca a lui Jacques Prévert, ci a fost în rînd cu poezia romantică a secolului al XIX-lea. La fel, poezia lui Goga este una a timpului și spațiului său, comparabilă, de exemplu, cu poezia lui Ady Endre, al cărui prieten foarte apropiat a și fost. Dar să spui că „lamentarea” lui Goga în poezie este falsă, fiindcă a fost falsă dis-

criminarea românilor ardeleni înainte de 1918, reprezintă nu doar o blasfemie, ci o minciună sfruntată. Chiar dacă nu am ști deloc detalii istorice legate de această apăsare etnică și chiar dacă am examina doar scena politică austro-ungară din 1918 și din anii precedenți, ne-am lămuri repede de absurdul catalogărilor pomenite mai sus. În jurul anilor 1900,

Ioan-Aurel POP

(continuare în pag. 18)

**Succesul este un cuvânt
foarte
periculos
în artă**

Interviu
cu regizorul
Gábor Tompa

Pag. 6-7

**Când teatrul ne învață
să citim
dincolo
de litere**

Interviu cu
dramaturgul
Angela Ioan

Pag. 4-5

**Marimba care a marcat
un destin
muzical**

Interviu
cu muzicianul
**Alexandru
Veleșcu**

Pag. 8-9

Demnitatea profesiei de dascăl, lovită din nou de austeritate

(urmărire din pag. 1)

din PNRR dacă, până la data de 1 iulie 2026, nu adoptă legea salarizării unitare în sistemul bugetar. Cred că ar trebui făcut un scurt istoric în legătură cu discuțiile sindicatelor din învățământ cu reprezentanții guvernului pe tema acestei legi.

– Ar fi ceva foarte lămuritor pentru membrii de sindicat, de a reamora etapele prin care sindicatul a încercat să le aducă o îmbunătățire a nivelului salarial.

– Sigur vă aduceți aminte de marea grevă din 2023, când, după trei săptămâni de protest, s-a reușit obținerea câtorva beneficii importante pentru lucrătorii din învățământ. Aceste beneficii s-au transpus în două acte normative, respectiv OUG nr. 57/ 2023 și OUG nr. 58/ 2023.

Voi face referire în special la OUG nr. 57/ 2023, în care este stipulat un principiu important al salarizării, prin care Guvernul se angajează ca în viitoarea Lege a salarizării, salariul profesorului debutant să fie egal cu salariul mediu brut pe economie, iar salariul profesorului cu studii superioare, grad didactic I și cu vechimea peste 25 de ani să fie similar cu cel al medicului specialist. În cursul anului 2024, au urmat o serie de întâlniri la Ministerul Muncii, în cadrul unor comisii comune, în care s-au discutat principiile care să stea la baza elaborării viitoarelor grile de salari-

zare din proiectul de lege al salarizării, iar în final, sub atenta oblunduire a reprezentanților Băncii Mondiale și cu avizul acestora, cum altfel, s-a ajuns la un acord. Acest acord neoficial, dar repet, agreeat de toată lumea, prevedea pentru profesorul debutant un coeficient de ierarhizare de 2,76 și un coeficient de 4,06 pentru un profesor cu grad didactic I și vechime mai mare de 25 ani, pe o scară a coeficienților de la 1 la 8, valoarea de referință fiind egală cu salariul minim brut pe economie, ceea ce ar fi condus la respectarea principiului enunțat în OUG 57/ 2023.

– Până aici totul sună bine. Ce s-a întâmplat mai departe?

– Lucrurile au rămas stabilite în acești termeni până la instalarea Cabinetului Bolojan, care a numit la timona Ministerului Educației pe ministrul Daniel David, propunătorul odioaselor dispoziții din Legea nr. 141/ 2025, care îngenunchează învățământul preuniversitar și îl transformă în domeniul de sacrificiu pentru salvarea economiei naționale a României.

Prima și ultima sacrificată întru salvarea României a fost Școala!

Discuțiile despre adoptarea legii de salarizare pentru bugetari au fost trecute în plan secund în acea perioadă, chiar dacă promisiuni că va fi o lege bună și adoptată în timp util s-au făcut în permanență.

– Și acum să ne apropiem de frontiera prezentului. Care este situația în pragul datei de 1 iulie

2026, când se așteaptă acele fonduri PNRR, pentru care s-au făcut atâtea sacrificii?

– Iată că ajungând în anul 2026 și apropiindu-ne de acel termen prevăzut de PNRR pentru a primi în jur de 770 mil. Euro, lucrurile se precipită și avem surpriza ca tot ce a fost negociat și stabilit anterior să fie șters cu buretele.

În primă fază „ne este vândut” și apare în spațiul public, un proiect de grile în care coeficienții merg de la 1,86 până la 2,35 cu valoarea de referință de 4.325 lei, veridicitatea grilelor nefiind nici infirmată, nici confirmată. De asemenea, nefiind prezente mai multe majorări și sporuri precum dirigenția, sporul de suprasolicitare neuropsihică ș. a., cu toții am crezut că este o „scăpare”, din cauza necunoașterii fondului problemei, atenționând asupra acestor situații.

Surpriza cea mare și neplăcută a venit atunci când Ministerul Muncii a pus în transparență proiectul de lege și nu doar că aceste majorări și sporuri nu mai erau prezente, unele fiind diminuate considerabil, dar și valoarea de referință cu care se înmulțesc coeficienții de ierarhizare, a fost diminuată la 4.100 lei.

În data de 28 mai a fost o primă întâlnire între reprezentanții Ministerului Muncii și cei ai Sindicatelor din învățământ, în care, într-o atmosferă tensionată, s-au susținut puncte de vedere de ambele părți, reușind să smulgem promisiunea unor studii de impact cu privire la anumiți parametri ai legii.

– Cu toate că liderii sindicali au o mare experiență de lucru cu guvernarea și au trăit multe momente neplăcute legate de încălcarea drepturilor dascălilor, cred că acum au rămas mai uimiți ca niciodată. Cum se va acționa pe viitor?

– Nu ascundem faptul că și noi am pregătit o nouă grilă de salarizare, pe care am trimis-o spre studiu Ministerului Muncii, în care îndulcim puțin situația.

Cert este că, dacă o astfel de lege va fi adoptată în forma propusă inițial, fără a ține seama de solicitările sindicatelor, aceasta va afecta pe lungă durată, lovind în demnitatea profesiei de dascăl, fără a răspunde așteptărilor legitime ale angajaților din școli.

Nu putem accepta ca educația să fie tratată din nou ca un domeniu din care se taie atunci când apar unele dificultăți și nu acceptăm ca profesorii, învățătorii, educatorii, personalul didactic-auxiliar și cel administrativ să fie considerat o categorie profesională care trebuie să suporte permanent costul austerității.

De aceea, în data de 17 iunie 2026, vom fi în București alături de toți colegii din țară și vom cere: salarii motivante pentru toți salariații din educație, respectarea angajamentelor asumate de Guvern, adoptarea unei legi a salarizării echitabile și predictibile, respect pentru educație și pentru cei care construiesc viitorul României.

Smerenia culorilor și sfinții cu ochi de copil Expoziția Icoane, cruci, datini și sfinți

(urmărire din pag. 1)

armnioase ale Maicii Domnului cu Pruncul și ale Răstignirii Domnului, realizate într-o paletă cromatică de o deosebită finețe.

Tinerele artiste Miruna Anghel (16 ani), Irina Aelenei (17 ani), Casia Rânja Ciobota (14 ani), Maia Morțe (16 ani), Ilinca Pinteș (15 ani), Maria Toma (16 ani), Maria Ștefan (15 ani) și Teodora Ștefan (14 ani) au anticipat marea sărbătoare a Nașterii Domnului. Sub îndrumarea profesorului coordonator, acestea au transpus în culori rafinate frumusețea lumii nevăzute, spre încântarea vizitatorilor.

Exponatele au devenit o reală sursă de inspirație pentru ceilalți membri ai cercului de pictură, stimulându-le dorința de a pătrunde în universul fascinant al iconografiei. Astfel, la inițiativa celor mici, dincolo de activitățile curente din atelier și de participarea la prestigioase concursuri internaționale, aceștia s-au dedicat studiului icoanei pe sticlă. Cei aflați la început de drum și-au însușit cu răbdare particularitățile tehnice, în timp ce cursanții experimentați și-au desăvârșit stilul personal.

După mai bine de patru luni de trudă creativă, s-a născut expoziția *Icoane, cruci, datini și sfinți*, o expoziție amplă, vibrantă și plină de har, alcătuită din peste 80 de icoane (formate A4 și A3), plămădite de mâini inocente, minți curate și suflete înduhovnicite. Cupola Bibliotecii a devenit astfel, între 4 și 15 mai 2026, o veritabilă biserică vie – un spațiu al comuniunii și al desfătării spirituale pentru public și cititori deopotrivă. (...)

Această expoziție îmi trezește amintiri prețioase legate de zecile de evenimente similare pe care le-am organizat în decursul celor peste 20 de

ani de activitate didactică la Palatul Copiilor și în cadrul Asociației Culturale Arte.Ro, pe care o coordonez de 16 ani. Gândul mă poartă la taberele de creație, la workshop-urile naționale și internaționale pe care le-am susținut, dintre care cel mai aproape de sufletul meu a rămas, fără îndoială, cel desfășurat în Hong Kōng, în anul 2014.

Cei mici posedă o sensibilitate aparte, indiferent de meridianul pe care se nasc. Ei înțeleg lumea cu inima, dincolo de rigurile rațiunii. De aceea, lucrările lor, uneori stângace sau cu mici imperfecțiuni de formă și culoare, reușesc să transmită o emoție atât de profundă. Copiii români au o chemare nativă în acest sens. Din păcate, pe fondul neimplicării școlii și al neatenției părinților, aceste haruri se sting rapid. Totuși, cel mai agresiv asalt asupra universului lor interior îl dă tehnologia, atunci când este utilizată fără discernământ și fără limite.

Arta – și în mod special pictura sacră – prezintă contraponderea salvatoare, capabilă să activeze, să mențină și chiar să vindece viața lăuntrică a copilului. Icoana deschide o fereastră neștiută spre rugăciune, introspecție și rezistență

Promoția 2001 a Colegiului Național „Petru Rareș” – revederea de 25 de ani

Absolvenții promoției 2001 de la Colegiul Național „Petru Rareș” din Piatra-Neamț, unii dintre ei veniți din cele mai îndepărtate locuri ale lumii (spre exemplu, șefa de promoție Sabina Ștefania Alistar locuiește în Honolulu-Hawaii), s-au revăzut, sâmbătă, 30 mai 2026, în sala de festivități, pentru a marca 25 de ani de la încheierea studiilor liceale.

Șefa de promoție
Sabina Ștefania Alistar

Evenimentul a fost prezentat de **Isabela Jbanca (Mocanu)** și **Ioana Lovin (Ungureanu)**. A fost a doua întâlnire a acestei generații după cea organizată la 10 ani de la absolvire.

Diriginții celor șapte clase – în

total, 179 de elevi – au fost profesorii **Niculina Rotaru (XII-a A)**, **Florica Ionică (XII-a B)**, **Sanda Spiridon (XII-a C)**, **Gabriela Vicol (XII-a D)**, **Camelia-Elena Neța (XII-a E)**, **Simona Tamaș și Elena Năsoi (XII-a F)**, și **Maria-Magda Sandovici (XII-a G)**.

Promoția 2001 a Colegiului Național „Petru Rareș” este caracterizată de bucuria împlinirii, de competență, de seriozitate. Deși mulți dintre absolvenți își continuă cariera în domeniul studiat, o parte semnificativă a acestora a ales roluri conexe sau domenii complet diferite.

Liceenii din urmă cu 25 de ani și-au expus realizările personale și profesionale, în cuvinte pline de semnificații.

Șefa de promoție **Sabina Ștefania Alistar, Product Manager software development**: „*Petru Rareș* înseamnă foarte mult pentru mine. Eu am fost atașată de științele exacte și de profesorii noștri: Rodica Tănase, Niculina Rotaru, Livia Văculik, Ioan Zgârciu... Sunt foarte recunoscătoare organizatorilor acestei revederi”.

Dan Lepădatu-Băleanu, an-

trepreneur, unul dintre principalii organizatori ai întâlnirii: „*Petru Rareș* a rămas un reper pentru formarea noastră, un liceu care ne-a oferit valori și principii solide. Am avut profesori dedicați, cum rar întâlnești”.

Isabela Jbanca (Mocanu), economist: „*Spiritul rareșist* ne însoțește pretutindeni. Suntem foarte recunoscători profesorilor noștri. În ciuda trecerii anilor, am rămas o generație unită”.

Oana Țepeș-Greuruș, autor Goinfashion.ro: „O carte de vizită mai importantă ca *Petru Rareș* nu există. E un nume puternic, cu care rămâi toată viața”.

Ștefan Ruxanda, actor: „Văzând

tot ce au înfăptuit colegii mei, pot spune că am fost o promoție de succes. Îmi admir mult pentru ceea ce au făcut și pentru faptul că sunt verticali și morali”.

Cuvintele **profesoarei Liliana Georgescu, fost director** al Colegiului Național „Petru Rareș” (și Radu, fiul domniei sale face parte din această promoție), au încredințat evenimentul, lăsând o puternică impresie asupra tuturor celor prezenți. „Să nu uitați că *Rareșul* vă așteaptă, că acest liceu trăiește prin voi, prin cei care au fost înaintea voastră, prin cei care vin după voi. Sunteți bucuria noastră!”

Violeta MOȘU

Smerenia culorilor și sfinții cu ochi de copil Expoziția *Icoane, cruci, datini și sfinți*

Spirituală. Ea facilitează cunoașterea profundă a vieții sfinților, a Maicii Domnului și a Mântuitorului, unind sub aceeași trăire vârste diferite, de la 7 la 18 ani, așa cum s-a întâmplat și în cazul tinerilor pe care i-am îndrumat.

Pe parcursul acestor luni, cea mai mare bucurie mi-au adus-o seriozitatea și dăruirea lor. Au înțeles caracterul sacru al imaginii și au respectat indicațiile primite, chiar și în momen-

tele dificile. Ascultarea, această virtute atât de rară și de prețioasă astăzi, este greu de deprins; însă, prin smerenia lor, acești tineri au reușit să ofere expoziției un caracter unitar de excepție, fapt care mă umple de bucurie și satisfacție.

Icoanele pe sticlă s-au îngemănat armonios cu piesele de sculptură mică, artă decorativă și crestături în lemn realizate de domnul Adrian Todirel, președintele Asociației Culturale „Datini și Sfinți”, pe care l-am invitat cu drag alături de noi.

Simeza care găzduiește crucile de inspirație arhaică și fragmentele de lemn înobilate de texte evanghelice ne transpune în atmosfera satului de odinioară, o lume saturată de arhetipuri, adevăr și sens. Aceste obiecte depășesc granița simplului meșteșug și a unui *savoir-faire* estetic; ele sunt transmițători de energie, cunoaștere și continuitate istorică. Sunt manifestări pure ale identității și culturii noastre ortodoxe.

Adresez alese mulțumiri tuturor celor care au sprijinit nașterea și

Cristina Petrariu și Adrian Todirel

promovarea acestui proiect. Totodată, le urez elevilor mei să cultive în continuare această tehnică specială ori de câte ori simt chemarea, lăsând-o ca moștenire generațiilor viitoare. Spre neuitare și spre înțelegerea profundă a CEEA CE SUNTEM.

Harta lui Elian: Când teatrul ne învață să citim dincolo de litere

Harta lui Elian este primul spectacol din România dedicat conștientizării dislexiei și a dificultăților de învățare (discalculie, disgrafie, disortografie) în rândul copiilor, fiind jucat cu un real succes în data de 17 mai 2026, în cadrul Festivalului de Teatru de la Piatra-Neamț (ediția a XXXVII-a). Producția aparține Teatrului pentru Copii și Tineret „Gong” din Sibiu. Aceasta s-a jucat în ultima zi a festivalului și a avut un puternic impact asupra celor prezenți (elevi, părinți și cadre didactice), care și-au dorit să afle cât mai multe informații despre viața lui Elian.

Considerăm că cea mai potrivită persoană care să ne împărtășească toate acestea este chiar autoarea textului *Harta lui Elian*, dna Angela Ioan, care a acordat următorul interviu pentru cititorii revistei *Apostolul*.

„...Sunt actriță, președinta Asociației București pentru Copii Dislexici și, înainte de orice, sunt o mamă care a experimentat direct tot ce poate aduce, bun sau greu, întâlnirea cu dislexia.”

Teatrul ca oglindă a realității școlare

– Cine este Elian?

– Elian este un roboțel-păpușă creat de un tânăr care își transferă în el toate trăirile și experiențele personale. Descoperim treptat că Elian este chiar creatorul său: un tânăr cu dislexie, disgrafie și discalculie – toate acele „dis-uri” care i-au făcut viața școlară dificilă, fără să-l împiedice însă să devină

constructor de roboți. Numele lui, Elian, sugerează creativitate și unicitate. A fost alăturat unui nume foarte obișnuit – Popescu – pentru a sugera că un astfel de copil poate exista oriunde.

– Din perspectiva unei mame care a ghidat un copil cu dislexie prin sistemul de învățământ, cât de important a fost să aduceți această realitate pe scena de teatru?

– Încerc de ani de zile să explic școlii, autorităților și părinților ce înseamnă cu adevărat să fii dislexic. Teoria, cercetarea și formările sunt esențiale, dar emoția nu încapă într-un studiu științific, într-un raport psihologic sau într-o lege. Teatrul poate transmite ceea ce cifrele și definițiile nu reușesc: cum se simte un copil atunci când nu este înțeles.

– În text, Elian se vede ca un „roboțel” cu o altfel de hartă a minții. Cum sperați ca această metaforă să schimbe percepția unui cadru didactic atunci când întâlnește un elev care „nu vede” literele la fel ca ceilalți?

– Harta este modul lui de a organiza informația și lumea. Vorbim adesea des-

pre hărți mentale ca despre instrumente auxiliare, uneori privite greșit ca forme de „copiat”. În realitate, ele sunt punți. Dislexicul nu are un creier diferit, ci procesează adesea informația prin imagini, emoții și conexiuni. *Harta lui Elian* explică de ce anumite instrumente sunt necesare și de ce evaluarea trebuie să țină cont și de traseul prin care ajunge cunoașterea.

Procesul de scriere și calibrarea mesajului pedagogic

– Cititorii revistei „Apostolul” sunt în mare parte dascăli. Cât de greu a fost, în procesul de scriere, să evitați un ton pur teoretic sau moralizator, transformând informațiile clinice despre dislexie într-o poveste vie, emoționantă?

– Nu a fost greu. Nu am intenționat să țin vreo lecție cuiva. Textul s-a scris aproape singur, din experiențe reale și din nevoia de a spune ceea ce uneori nu încap într-o ședință cu părinții sau într-un consiliu profesoral. Avem nevoie

de reguli și informații corecte, dar și de înțelegere. Iar înțelegerea apare atunci când ascultăm adevărul celuilalt.

– Ați lucrat la concept împreună cu Nicoleta Lefter. Cum s-au împletit viziunea dumneavoastră (profund personală) cu rigoarea regizorală a Nicoletei pentru a crea un text care să vorbească pe limba copiilor de astăzi?

– Extraordinar. Am fost permanent pe aceeași lungime de undă. Ea a propus numele Elian și ideea robotului, eu am spus că trebuie să fie un robot cu suflet. De fapt „sufletos”, într-un limbaj „pur dislexic”. Și tot așa, a fost ca o respirație împreună. Apoi ea a construit universul scenic și, împreună cu minunații noștri colegi de la Teatrul „Gong” din Sibiu, a reușit exact ceea ce speram: să transforme emoția în experiență împărtășită.

– Spectacolul de la Teatrul „Gong” folosește animații și elemente vizuale puternice. Cum ați gândit dialogul din text astfel încât

Lecția de istorie □ Luna iunie □ Lecția de istorie □ Luna iunie □ Lecția de istorie □ Luna iunie □ Lecția de istorie

Luna IUNIE 2026

■ Iunie 1907 – d. **Chiriac Nicolau**, la Mănăstirea Neamț (n. 1839, Piatra-Neamț). Tatăl, preot la Biserica „Precista” din Piatra, l-a dus la Mănăstirea Secu pentru a învăța carte. A fost trimis la Mănăstirea Neamț; a participat la Războiul de Independență. După război, revizor al bisericilor din Dobrogea, a luptat pentru introducerea limbii române în locul celei slavone în serviciul divin și pentru organizarea învățământului laic, iar Regele Carol I l-a decorat cu „Steaua României”. A ctitorit o nouă școală în satul Vânători-Neamț (8.10.1895) și a pus bazele primei biblioteci rurale din județul Neamț (condusă de inimosul Constantin I. Oancea, din 13.06.1948 până la decesul său).

■ 3/1943 – n. **Vasile Vasile**, la Borlești,

Neamț, profesor, dirijor, muzicolog. Absolvent al Seminarului Teologic de la Mănăstirea Neamț, al Conservatorului de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj (1971) și al Facultății de Filologie a Uni-

Rememorări nemțene

versității din Iași (1974); doctor în pedagogie (1993) și în muzicologie (1994). Colaborări: presa din România și publicații din Marea Britanie, S.U.A., Germania. Scrieri: „Iubirea de moșie e un zid”, „Profiluri de muzicieni români, sec. XIX-XX, I”, „Gavriil Galinescu – reprezentant de seamă al muzicii românești”.

■ 3/1899 – d. **Constantin Gh. Șoarec** (n. 1837, Piatra), primar (1876), deputat și senator. A urmat cursurile Școlii Domnești și ale Seminarului de la Socola. A fost unul dintre cei mai bo-

gați oameni din Piatra-Neamț, a sprijinit Unirea și reformele lui Alexandru Ioan Cuza; ca primar a contribuit la susținerea războiului pentru independență, iar despre activitatea sa s-a scris în „Războiul” și în „Corespondența Provincială”, au vorbit I. C. Brătianu și Mihail Kogălniceanu. După mandatul de primar a fost ales deputat, apoi senator.

■ 5/1974 – n. **Violeta Simina Moșu**, la Piatra-Neamț. Facultatea de Educație Fizică, Bacău (2003). Master în Cultură și Literatură Română, Facultatea de Litere a Universității „V. Alecsandri”, Bacău (2021). Redactor, realizator emisiuni, prezentator știri, comentator

Harta lui Elian: Când teatrul ne învață să citim dincolo de litere

Să lase spațiu acestor elemente vizuale, știind că dislexicii gândesc adesea în imagini, nu în cuvinte?

– Lucrurile au curs oarecum de la sine,

textul se lasă desenat, așa cum gândurile lui Elian depășesc limitele aparente ale cuvintelor și călătorește libere în forme și culori. M-am bucurat însă că printre creatorii vizuali s-a aflat și un dislexic talentat. Când oamenii potriviți se întâlnesc, limbajele se completează firesc.

Școala, comunitatea și receptorul adult (Părinți și Profesori)

– „Harta lui Elian” este și un semnal de alarmă. Ce sperați să înțeleagă un profesor care citește acest interviu sau vede piesa, în privința modului în care ar trebui evaluat sau încurajat un elev dislexic?

– Nu vreau să dau lecții profesorilor, îi respect profund. Mi-aș dori doar să se oprească o clipă înainte de a trage concluzia că, dacă un copil strălucitor în pauze nu performează la ore, înseamnă că este nepăsător. Poate acel copil abia așteaptă să învețe și are nevoie doar de un alt drum către

cunoaștere. Cred că unul dintre cele mai valoroase „instrumente compensatorii” pentru un dislexic este profesorul care înțelege și colaborează.

– În școlile noastre, copiii cu tulburări de învățare sunt uneori etichetați greșit ca fiind „leneși” sau „neatenți”. Cum demontează textul dumneavoastră aceste etichete prin parcursul personajului principal?

– Pentru că arată contradicția aparentă: copilul care știe enorm despre un subiect, dar nu poate răspunde în forma așteptată. Elian iubește istoria, chiar dacă nu reține întotdeauna datele în ordinea cerută. Problema nu este lipsa cunoașterii, ci modul diferit de acces

la ea. Se poate miza și pe lunga listă de dislexici celebri care au adus valoare lumii acesteia, toți purtând bastonul de mareșal într-o raniță greșit etichetată. Iar de aici începe nevoia de încredere.

– Deși piesa se adresează copiilor de peste 7 ani, textul conține mesaje puternice pentru adulți. Cum ați calibrat scenele pentru a genera un dialog real între părinți, profesori și copii după ieșirea din sala de spectacol?

– Pentru că așa este viața copilului: între familie și școală. Dacă între aceste două lumi nu există dialog, copilul rămâne prins la mijloc. Spectacolul încearcă să creeze tocmai premisele pentru această conversație.

Concluzii: Arta ca instrument de incluziune

– Dacă ar fi ca „Harta lui Elian” să devină o lecție deschisă în școli, care este principala exercițiu de empatie pe care textul îl propune clasei?

– Dislexia nu se vede, nu lasă urme pe chip, dar lasă urme în suflet. Tocmai de aceea e greu de înțeles. Nu cred în exerciții artificiale care promit să reproducă perfect experiența dislexiei. Cred însă în exercițiul general al empatiei: disponibilitatea de a vedea că fiecare copil poate

avea, la un moment dat, nevoie de o mână întinsă și de o privire care nu judecă.

– Ce le transmiteți, prin intermediul paginilor revistei „Apostolul”, profesorilor care caută metode alternative (cum este teatrul) pentru a ajunge la sufletul copiilor considerați „altfel”?

– Teatrul este magic pentru că schimbă convențiile și creează spații de libertate interioară. Nu este obligatoriu să transformăm copiii în actori. Dar este important să le oferim ocazia să iasă din tipare, să experimenteze și să își descopere propriul mod de a fi în lume. De acolo începe adevărata incluziune.

A consemnat prof. Ramona-Mihaela ROȘU

Lecția de istorie □ Luna iunie □ Lecția de istorie □ Luna iunie □ Lecția de istorie □ Luna iunie □ Lecția de istorie

Sportiv la Radio Terra, Ziarul Realitatea Media, TeleM Neamț, Radio M Plus, Ziarul Telegraful, 1TV Neamț, Radio Unu, EST TV. Corespondent sportiv al PRO TV (1996-2001) și ofițer de presă al Fibrex-Nylon Săvinești (2001-2004). Declarată ziaristul cultural al anului la Gala Superlativalele Culturii Nemțene (2016), membru al UZPR din 2019. Bibliotecar la G. T. Kirileanu Neamț (din 2017). Administrează din 2017 publicația on-line „Dor de Neamț”. Redactor al revistei „Apostolul” (din 2017). Cărți publicate: „Piatra-Neamț, ieri”, Biblioteca Județeană G. T. Kirileanu Neamț, 2020; „Festivalul de teatru Piatra-Neamț, 1969-2019”, Editura Nona, 2021 (coautoare).

■ 6/1944 – n. **Calinic Argatu**, la Cracău Negru, Neamț, cleric ortodox român, absolvent al Seminarului Teologic Ortodox de la Mănăști-

rea Neamț (1864), al Institutului Teologic al Universității din Sibiu (1968) și tot în acel an este hirononit preot, iar la 31 decembrie 1972 este tuns în monahism. A fost stareț al mănăstirilor Sinaia

Rememorări nemțene

(1977-1981), Cernica (1981-1985), arhieru vicar al Episcopiei Râmnicului și Argeșului, Episcop al Episcopiei / Arhiepiscopiei Argeșului și Muscelului (din 1990). Este membru al U. S. din România (2006).

■ 7/1925 – n. **Elena Botez-Butnaru**, la Piatra-Neamț, soprană. A fost eleva Sidoniei Hogaș, a absolvit Academia de Muzică și Artă Dramatică din București, solistă la Opera din București și prim-solistă la Opera din Timișoara, interpretând peste 30 de ani alături de Nicolae Herlea, Dan

Iordăchescu, Viorica Cortez. Turnee: Franța, Italia, Germania, Polonia ș. a. Colaborează la Catedra de canto a Liceului de Artă „Victor Brauner” din Piatra-Neamț.

■ 12/1962 – n. **Petru Vamanu**, la Negrești, Neamț, artist plastic. A absolvit Liceul de Artă din

Bacău. Între 1981 și 2014 a participat la numeroase expoziții de grup: Bacău (1981), Piatra-Neamț (1984, 1993), Botoșani (1988), precum și la Taberele de creație de la Dumbrava, Neamț (1991) și Potoci, Neamț (1992, 1993). A pictat mai multe biserici.

Constantin TOMȘA
(continuare în pag. 6)

Regizorul de teatru, film și operă Gábor Tompa a absolvit, în anul 1981, Academia de Teatru și Film din București, secția Regie de teatru, la clasa profesorilor Cătălina Buzoianu, Mihai Dimiu și Liviu Ciulei. Din anul 1990, conduce Teatrul Maghiar de Stat din Cluj-Napoca, pe care l-a transformat într-o prestigioasă instituție culturală internațională. A regizat peste 150 de spectacole în întreaga lume, în paralel având o intensă activitate didactică peste hotare. Din mai 2018 este președintele Uniunii Teatrelor din Europa. A fost distins cu Premiul pentru Întreaga Carieră în cadrul Galei Premiilor UNITER din 2026. Pe 12 mai 2026, Gábor Tompa a participat la a treia întâlnire „Cuvinte despre scenă și creație”, organizată în cadrul celei de-a XXXVII-a ediții a Festivalului de Teatru de la Piatra-Neamț. În această ediție, domnia sa a fost prezent cu spectacolul I AM THE WIND de Jon Fosse realizat la Teatrul Maghiar de Stat Cluj.

– *Cât de frumoasă este profesia de regizor?*

– Este o meserie foarte frumoasă, dar grea, pentru că nu poți să te bazezi în teatru pe ce ai făcut în trecut. Mereu trebuie să pornești cu foaia albă și, chiar dacă revii la anumite titluri – iată, eu am făcut „Cântărețea cheală” de mai multe ori –, e ca o partitură, niciodată nu am vrut să iasă la fel. Efectiv, pentru a ținti acel nimic, acel necunoscut din care trebuie să tresară ceva creativ, trebuie să te pregătești foarte mult. Este acea carte, „Lecțiile de regie ale lui K. S. Stanislavski”, scrisă de N. Gorceakov. Cei doi se plimbau pe stradă și Gorceakov întreabă ce trebuie să știi ca să devii un bun regizor. Și Stanislavski îi răspundea: „Trebuie să știi tot”. Gorceakov era nedumerit. „Ai observat perechea asta tânără care a trecut pe lângă noi?” „Nu”, spunea Gorceakov. „Ai citit articolul... din Pravda de azi?” „Nu, nu”. „Ai văzut spectacolul... făcut de Meyerhold la studioul Teatrului de Artă?” ș.a.m.d.

Și, din acest tot, ori iese ceva autentic, ori iese un eșec. Eu zic că trebuie să ne îmbrățișăm eșecurile, pentru că din ele învățăm foarte multe despre noi. Nu trebuie să le transformăm în așa-zise succese. Succesul este un cuvânt foarte periculos în artă. Marele regizor György Harag, datorită căruia am ajuns eu la Cluj-Napoca, spunea la un moment dat, când se țineau

acele întâlniri pentru regizori la Bârlad: „Vă doresc să aveți cât mai așa cum spunea și tatăl meu, Miklós Tompa, care a condus timp de

Gábor Tompa, regizor, poet, eseist, profesor universitar:

„Succesul este un cuvânt foarte periculos în artă”

multe eșecuri ca să rămâneți oameni”. Teatrul este, de fapt, recunoașterea celuiilalt.

– *Dar cea de director de teatru?*

– Ca director de teatru trebuie să fii foarte deschis și curios, să mergi mult la spectacole, să ții degetul pe pulsul lumii teatrale. Fiecare operă, tot ce vine cu adevărat din artă, are un strat sacral. Fiecare operă omenească e o regândire a creației. Regia este o profesie singulară, dar mai singulară decât direcțiunea de teatru nu există. Pentru că directorul este un solitar,

douăzeci și unu de ani teatrul pe care l-a înființat la Târgu-Mureș. A creat o trupă extraordinară, care a fost cunoscută în toată țara în anii '50.

Cel mai bun prieten al tatei era Joani, recuzitierul, care avea șase clase. Tata avea în el mai multă încredere decât în oricine din teatru. Aduna obiecte de la talcioc și de la negustori ambulănți, le eticheta, le aranja. Ei s-au stins la mică distanță unul de altul. În mormântările au căzut în aceeași zi, în aceeași capelă catolică: tata la prânz, Joani la ora trei. Înainte să înceapă slujba

la tata, Marta, soția lui Joani, o cabinieră formidabilă, m-a luat de umăr și mi-a spus: „L-a târât până și în mormânt cu el”.

Dar tata a fost prieten și cu Penciulescu. În anul 1971, când regizorul Radu Penciulescu a fost scos de la Bulandra, s-a urcat în tren și a venit la tata, la Târgu Mureș. „Aș vrea să fac un spectacol...”. Și tata i-a răspuns: „Măine începi”. Erau doi mari artiști care se înțelegeau din priviri și care nu aveau nevoie de nicio explicație. Tata s-a împăcat, într-un final, cu gândul că voi fi director; a zis: „Bine, dar să nu uiți ce-a zis Sică Alexandrescu!” Când a fost numit director al Teatrului Național din București, acesta le-a spus celor din trupă: „Eu n-am venit aici ca să mă iubiți, eu am venit ca să mă ascultați!”

– *În ce moment al carierei ați avut în intenție să montați un spectacol la Teatrul Tineretului?*

– În anul 1985, pe vremea directoratului lui Gheorghe Bungez. Participam în juriul Festivalului de la Piatra-Neamț, împreună cu Silviu Purcărete și cu Victor Ernest Mașek. Era anul în care Alexandru Darie făcuse aici „R.U.R.”, spectacol care a luat toate premiile la acea ediție. Voiam să montez la Teatrul Tineretului deoarece veneam mai des, pentru că prima mea soție, de profesie medic, primise repartiție la Spitalul din Piatra-Neamț.

Am optat pentru „Leonce și Lena” și chiar începusem să lucrez la scenografia spectacolului cu regretata Anca Pâslaru, care trebuia să facă și costumele. Am venit cu o idee, ceva în genul Zidului Berlinului, iar după vizionarea decorului, cei de la partid ne-au spus că ori schimbăm decorul, ori nu mai facem spectacolul, așa că am renunțat. Am mai

Lecția de istorie □ Luna iunie □ Lecția de istorie □ Luna iunie □ Lecția de istorie □ Luna iunie □ Lecția de istorie

(urmăre din pag. 5)

13 /1883 – n. **I. I. Mironescu**, la Tazlău, Neamț (d. 22.07.1939), medic, scriitor. Absolvent al Facultății de Medicină, doctorat (1912) și studii de specializare la Berlin. Profesor universitar și șef de clinică (1921). A debutat cu proză scurtă („La priveghi” și „La praznic”) în revista elevilor. Colaborări: „Viața românească”, „Insemnări ieșene”, „Solia Moldovei”, „Avântul”, „Insemnări literare”. Debut editorial: „Sandu Hurmuzel” (1916). Alte volume: „Oameni și vremuri”, 1920; „Într-un colț de rai” (desene de A.

Murnu), 1930; „Catiheții de la Humulești”, 1938; „Tulie Radu Teacă”, pref. Mihail Sadoveanu, 1940; „Scrieri”, ed. îngr. de Cezar Țucu, 2006.

■ 13/1949 – n. **Eugen Stețcu**, la Roman, poet format în cenaclurile literare „Cezar Pe-

Rememorări nemțene

trescu” și „Panait Mușoiu” din orașul natal. Este fiul cunoscutului profesor, istoric și critic literar Neculai Gr. Stețcu. Debut (1996) cu placheta „Mitologii și sentimente”, cu o prefață de Eugen Simion, urmată de „Pe vocala unui zeu”, 2005 și „Pânza mov a obsesiei”, 2012.

■ 14/1918 – n. **Maria Celmare-Nicolau**, la Piatra-Neamț (d. 1998, București), scriitoare. A absolvit Facultatea de Litere și Filozofie, Iași. Profesoară în orașul natal. Împreună cu Har. Mi-hăilescu și Dumitru Almaș, scoate Revista „Pe-

trodava”. Conduce Revista „Flori de munte” a elevilor Școlii Normale de Fete. Colaborări: „Zodii de cumpănă” (Freiburg), „Căminul românesc” (Geneva), „Miorița noastră” (New York). Scrieri: „Catrinel”, povestiri, 1994; „Poezii patriotice”; „Lumini din suflet”, 1995; „Scrieri în-sângerate”, 1997, toate la Mannheim.

■ 14/1961 – n. **Radu Florescu**, la Sabasa, Borca, Neamț, poet. A absolvit Liceul „Mihail Sadoveanu” din Borca. Debut în Revista „Amfiteatru” (1982) sau, după unele surse, în „Ateneu” (8/1883), apoi în volumul colectiv „Poeme singure”, 1989. Alte cărți de poezie: „Camera liturgică”, „Satrăpia”, „Casa din care

a vut invitații de-a lungul anilor, dar nu am mai avut timp, mai ales că după 1989 devenisem directorul Teatrului Maghiar de Stat din Cluj-Napoca. Nu ascund faptul că în prezent avem discuții despre o posibilă colaborare.

– *O pildă, o învățătură a vieții dumneavoastră de regizor care ar fi?*

– Teatrul nu începe și nu se termină cu noi. Cunosc regizori importanți la care narcisismul este foarte puternic, dar eu cred că învingerea ego-ului este un pas foarte important înspre a te menține și tânăr, și om. Cred că și memoria e foarte importantă, pentru că, la sfârșitul vieții, nu ne rămân decât amintirile. Pe de altă parte, trebuie să știm că nu suntem decât un instrument în mâna lui Dumnezeu, care ne transmite, ne împrumută, dacă vrea, o fărâma din puterea de a crea ceva în această existență și, până la urmă, tot ce este o importantă operă de artă nu face altceva decât să-L glorifice

pe Marele Creator.

– *Cum mai sunt cotați regizorii români pe plan internațional?*

– La ora actuală, mai slab decât erau în așa-zisa epocă de aur. Eu am lucrat în 23 de țări, am predat 15 ani în Statele Unite ale Americii și acolo lumea încă își amintește de marile spectacole făcute de Liviu Ciulei, Andrei Șerban, Lucian Pintilie... ori Andrei Belgrader. Ultimul a plecat de tânăr din țară, a fost elevul lui

de Dramă Yale, de la Teatrul American de Repertoriu al Universității Harvard și de la Juilliard School se numără Frances McDormand, Angela Bassett, Tony Shalhoub, Liev Schreiber, John Turturro, Patricia Clarkson, Chris Noth, Ricardo Chavira, Michael Urie, chiar și Jessica Chastain. John Turturro, acum patru ani, când Andrei Belgrader a plecat dintre noi, l-a elogiât printr-un articol extraordinar în New York Times.

rioda lui David Esrig și Radu Penciulescu.

– *Când surâde un regizor?*

– Atunci când oamenii reușesc să se bucure de pe urma unor întâlniri cu un text, cu un spectacol pe care l-ai realizat. Atunci când ne apropiem de acele scopuri propuse și de adevăr. Pentru că noi nu facem altceva decât să căutăm adevărul și să punem întrebări pe care le transmitem publicului. Cred că în momentul în care spectatorii sunt invitați la autoreflexie, regizorul și-a atins scopul maxim.

De obicei, eu aleg textele care mi se par foarte bune sau care au de-a face cu ceea ce vreau eu să spun, piese prin intermediul cărora mă pot exprima. În plus, trebuie să ne bucurăm și de viață, pentru că este un dar foarte mare. Fac parte dintr-o generație care respectă foarte mult maestrul pe care i-a avut. Trebuie să avem maștri. Fără maștri suntem dezorientați. Am avut posibilitatea să merg la repetițiile lui Liviu Ciulei, am asistat la repetițiile cu „Furtuna”. Teatrul era pentru toți un loc sfânt.

A consemnat Violeta MOȘU

Gábor Tompa, regizor, poet, eseist, profesor universitar:

„Succesul este un cuvânt foarte periculos în artă”

David Esrig, a avut o strălucită carieră ca profesor de actorie și regizor.

Printre elevii săi de la Școala

– *De ce nu mai predați regie și în România?*

– În învățământul românesc am coordonat o singură clasă de regie, între anii 1990 și 1995, la Facultatea de Teatru din Târgu Mureș; este generația lui László Bocsárdi. M-am retras odată cu instalarea Sistemului Bologna, al „doctorilor fără voie”, când catedra a devenit mai importantă decât studentul. Cum este posibil ca oameni care nu au pus piciorul pe scenă să predea actorie? Oameni care nu au pus în scenă să predea regie? Cum este posibil să-i admitem pe toți ca să ne facem numărul de ore?

Acest tip de învățământ pe mine nu mă interesează. În America, o persoană care nu știe să cânte la vioară nu poate preda vioara. Este ceva elementar. La noi, cred că cel mai bun model de școală de regie a fost cel din pe-

Scenă din *I AM THE WIND* de Jon Fosse

Lecția de istorie □ Luna iunie □ Lecția de istorie □ Luna iunie □ Lecția de istorie □ Luna iunie □ Lecția de istorie

i es”, „Negru transparent”, „Rău de pământ”, „Probă de viață”, „Poeme singure”, antologie. Membru al U. S. Premiul Colocviilor de Poezie de la Neamț, premiile revistelor „Convorbiri literare” și „Hyperion”, ale Festivalurilor de Poezie „Marin Sorescu” și „George Coșbuc”, Premiul Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Iași, 2008.

■ 16 /1884 – n. **Nicolae I. Dăscălescu**, la Căciulești, Neamț (d. 28.09.1969, Piatra-Neamț), general de corp de armată. Absolvent al Școlii de Ofițeri de Artilerie și Geniu din București și al Școlii Superioare de Război. S-a distins în timpul Primului Război Mondial în luptele de la Slănic-Moldova și Cireșoia. Participă la Al Doilea Război Mondial pe diferite fronturi. În timpul regimului comunist, a fost arestat și umilit, drept pentru care, după eliberare, când se va încerca

reabilitarea sa, va refuza orice onoruri. Funcții: secretar general al Ministerului Apărării, comandant de divizie, de Corp de Armată, de Armată.

■ 17/1825 – n. **Elena Cuza**, la Iași (d. 2.04.1909, Piatra-Neamț), „sfânta”, cum o num-

Rememorări nemțene

meau localnicii, soția domnitorului Alexandru Ioan Cuza. După moartea lui Cuza, va fi soră la Spitalul de Copii „Caritatea” din Iași, iar din 1903 se stabilește la Piatra-Neamț, în casa situată pe Strada „Ștefan cel Mare” cumpărată, pe când se afla în Elveția, de la familia ing. Bacalu. Aici, a trăit discret ultimii ani de viață, făcând acte de caritate, donația către primul spital al orașului, care funcționa în localul unde este azi Centrul de Îngrijiri Comunitare. La 24 ianuarie 1909, când se împlineau 50 de ani de la Unire, a fost vizitată de

Nicolae Iorga, iar manifestările dedicate evenimentului s-au desfășurat în fața casei sale.

■ 18/1938 – n. **Paul Findrihan**, la Icușești, Roman (d. 22.07.2004, Piatra-Neamț), profesor, publicist. A absolvit Liceul „Roman-Vodă”, Facultatea de Filologie-Istorie a Universității București (1960). Profesor și director la Săbăoani,

Neamț, referent și secretar literar al T. T. din Piatra-Neamț (1966-1998), autor (colaborator) al primului corpus de documente privind activitatea T. T. („Remember”, „Breviar” și „TT”). A editat – singur sau în colaborare: Revista „Zigzag” (1984-1989),

(continuare în pag. 8)

Marimba care a marcat un destin

● **Interviu cu Alexandru Veleşcu – lector univ. dr. la Extensia Piatra-Neamț a Academiei Naționale de Muzică „Gheorghe Dima”, Cluj-Napoca**

De un număr serios de ani orașul Piatra-Neamț este privilegiat prin prezența spectacolului Turneului Ansamblurilor de Percuție (TAP) al cărui inițiator sunteți dvs., domnule Alexandru Veleşcu. Care a fost momentul în care percuția v-a găsit – sau în care ați simțit că v-ați găsit drumul în percuție?

– Istoria este foarte interesantă. Eu am terminat Liceul de Arte „Victor Brauner” la secția fagot; am început muzica la vârsta de opt ani cu vioara și am continuat cu fagotul, deși eu tânjeam după trombon și violoncel. Întâmplarea a făcut ca, fiind la olimpiada de la Ploiești să văd în gală o percuționistă cântând la marimba. Pentru mine atunci s-a oprit timpul în loc și m-am îndrăgostit iremediabil de acest instrument. Așa am aflat că percuția nu înseamnă numai tobe și timpane și ce știam eu.

– Și totuși, cum ați ajuns de la fagot la percuție?

– În anul 2002, când eu trebuia să încep studiile universitare, domnul profesor Grigore Pop de la Universitatea Națională de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca a înființat catedra de percuție la Colegiul de Muzică din Piatra-Neamț. Așa s-a făcut că viața mi-a oferit ocazia de a-mi îndeplini visul. Împreună cu colegul meu

Alexandru Micu am încercat să-l facem mândru pe domnul profesor Grigore Pop de prima sa promoție la Piatra-Neamț. A avut astfel un start foarte bun la noi și eu mă bucur că am făcut parte din această întâmplare.

– Puteți rememora acum ceva emblematic legat de acest început?

– Îmi aduc aminte cum am făcut un ansamblu fără știrea domnului profesor și l-am surprins cu un repertoriu dificil de jazz semnat Chick Corea. Deosebit a fost un trio pentru flaut, pian și bas, pe care noi l-am adaptat pentru percuție, colegul meu Alexandru Micu realizând solo de flaut la vibrafon iar eu basul la marimba. Domnul Pop venea cu o bucurie enormă la Piatra-Neamț și a început apoi să ne aducă și dumnealui partituri.

– Continuați, vă rog parcursul studiilor universitare.

– Am terminat colegiul la Piatra-Neamț și am finalizat studiile de licență și master la Cluj, tot cu domnul Grigore Pop. Am lucrat apoi un doctorat cu domnul Cristian Misievici – „Timpanul în cla-

sicism”, temă complet necunoscută în țara noastră și care mi-a oferit ocazia să fac un studiu riguros asupra celor trei corifei, Haydn, Mozart și Beethoven. Am avut foarte multe de învățat și de la domnul Misievici, care mi-a insuflat dragostea pentru partea de cercetare.

– Cum a debutat cariera dvs. pedagogică?

– Am început în anul 2004 ca profesor de percuție la Liceul de Arte „Victor Brauner”, în timp ce eram student în anul III. Apoi am plecat la Cluj să-mi finalizez studiile universitare și aici, consider că destinul mi-a zâmbit din nou. Eu hotărâsem ca după terminarea facultății să merg în străinătate, să lucrez cu fratele meu și să renunț la muzică. Dar, înainte cu o săptămână de a-mi da licența, domnul profesor Pop mi-a spus să mă pregătesc bine, să cânt cum știu eu de fapt, pentru că m-a propus pentru postul de preparator la Colegiul de Muzică din Piatra-Neamț. Și așa a început cariera mea universitară,

cu un examen foarte reușit de licență. Mi s-a părut o șansă mare, să lucrez în mediul universitar, să fac ceea ce-mi place. Marimba de la Ploiești mi-a reapărut în minte... Asta se întâmpla în iulie 2006. În 2009 am devenit asistent universitar și acum sunt lector.

– Și acum să vedem cum ajungeți de la cariera universitară la Turneul Ansamblurilor de Percuție (TAP).

– Am început să muncesc la catedră alături de domnul Grigore Pop, iar în anul 2009 am înființat un ansamblu studentesc de percuție la Piatra-Neamț, pe lângă cel care exista deja la Cluj-Napoca. În anul 2010 am avut primele concerte și chiar am fost invitați la „Vacanțele Muzicale”. Apoi, o perioadă bună de vreo patru ani am concertat prin țară, la Onești, Reghin, Cluj ș. a. Ca profesioniști, abordam repertorii concepute exact pentru ansambluri de percuție, care erau foarte frumoase și atractive pentru noi, dar obositoare pentru public. Totul a pornit de la

Lecția de istorie □ Luna iunie □ Lecția de istorie □ Luna iunie □ Lecția de istorie □ Luna iunie □ Lecția de istorie

(urmăre din pag. 7)

C aietele-program ale spectacolelor TT. Colaborări: Ziarul „Ceahlăul”, revistele „Asachi” și „Apostolul”.

■ 20/1938 – n. **Mihai Merticaru**, la Bețești, REDIU, Neamț, profesor, poet, publicist, membru al U. S. A. absolvit Facultatea de Filologie, Iași. A fost redactor la Ziarul „Ceahlăul”. Colaborări: „Convorbiri literare”, „Antiteze”, „Asachi”, „Spirit critic”, „Flacăra” și în reviste didactice. Cărți de poezie: „Vânătoare princiară”, „Catedrala de azur”, „Scriere cuneiformă”, „În-

tâlnire pe pod”, „Imperiul lupului”, „Împărăția clipei. 333 micropoeme în stil haiku”, „Arca lui Petrarca”, „Împărăția frigului”, „Geometrie lirică. 66 de sonete”, „Umbra păsării, poeme alese”,

Rememorări nemțene

„Arta euritmiei, 74 de sonete” și cărți didactice („Repere literare și stilistice” ș. a.).

■ 21/1884 – n. **Gheorghe Măcărescu**, la Girov, Neamț (d. dec. 1953, Ocnele Mari), magistrat, om politic. A absolvit Facultatea de Drept, Iași, desăvârșindu-și studiile la Sorbona. Deputat. A editat ziarele „Gazeta Partidului Național Țărănesc” (1924) și „Vremea nouă” (1929). De numele său este legată construirea unor clădiri: a Școlii Normale, a Școlii Nr. 1 (azi, Muzeul de Artă), a Teatrului ș. a. După 1944, persecutat,

arestat (1951). A decedat în penitenciar.

■ 21/1949 – n. **Dan Cepoi**, la Târgu-Neamț (d. 2008, Piatra-Neamț), pictor. Absolvent al Facultății de Arte Plastice, Iași. Membru al U. A. P. În paralel cu activitatea didactică la Piatra-Neamț, expune permanent în cadrul expozițiilor colective, ocazionale sau anuale, și participă la Tabelele de pictură: Almaș, Văratec, Durău, Dumbrava. Este prezent în selecțiile Filialei Neamț a U. A. P. pentru expozițiile deschise la Iași (1985), Târgu-Mureș și Piatra-Neamț (1987), București (1986), Bienala „Lascăr Vorel”, Piatra-Neamț. Au publicat reproduceri după lucrările sale revistele: „Arta”, „Orizonturi românești”, „Vatra”. Prezent în numeroase colecții particulare din țară și de peste hotare.

■ 27/1951 – n. **Laurențiu Dumitrașcu**, la Moinești, Bacău, arhitect, stabilit cu părinții la Bicăz (1958), apoi în Piatra-Neamț. Absolvent al

Luminița Mamina – „Călătorie 6.2+”, la Sestri Art Gallery

Luminița Mamina a deschis, în după-amiaza zilei de 27 mai 2026, la Sestri Art Gallery, a doua expoziție personală. Prima a fost găzduită de Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu” Neamț, în august 2025. Intitulat „Călătorie 6.2+”, grupajul plastic cuprinde un număr de 42 de lucrări care evidențiază etapele sale de creație.

„Luminița Mamina reprezintă, în mod deliberat, figuri și forme bine compuse și creativ armonizate, dezvăluind discret un univers interior intens, temperat în peisaje sau explorări suprarrealiste. Lucrările sale relevă căutări tematice de o diversitate bogată, expresivă, surprinzătoare ce se constituie în prezenta expoziție. O felicităm și îi dorim succes!”, a spus dr. Ecaterina Ganea, curatorul expoziției.

Luminița Mamina s-a format în ambianța

Școlii Populare de Artă, la clasa prof. Cristian Bistriceanu. A început să picteze în urmă cu cinci ani, iar tehnicile de lucru preferate sunt pastelul și culorile acrilice.

„Când sunt în fața șevaletului, resimt o stare de bine, de pace, de regăsire... Aș putea sta astfel ore întregi, fără să obosec, în lumea aceasta minunată a culorilor. Pentru mine, fiecare tablou este o reflecție a unei trăiri. Eu creez un spațiu artistic în concordanță cu sensibilitatea

și emoțiile proprii”, a menționat Luminița Mamina. (Violeta MOȘU)

Marimba care a marcat un destin

Un student de-al meu ce a insistat să adapteze pentru percuție o piesă comercială la modă, care astfel a sunat mult mai bine.

Atunci am revenit și eu cu jazzul și am început să fac aranjamente, dar nu am exclus repertoriile noastre specifice. Și mi-a venit ideea de diversitate, adică să ofer publicului ceea ce îi place în sunet de percuție și să întreprind toate genurile muzicale, pop, jazz, clasică etc. Deja în anul 2019 a fost prima ediție TAP, care sperăm noi că va avea viață lungă, cu concertele pe care le cunoașteți în toată țara.

Trebuie să mai adaug faptul că în anii 2006 și 2007 au avut loc două ediții ale unui festival de percuție, cu ansambluri de la Iași, București, Oradea, adică ansambluri consacrate ale universităților. Asta era cu totul altceva față de ceea ce fac eu acum, combinând ansamblurile de elevi cu cele universitare, cu scopul de a da șansa percuției de la nivel gimnazial.

– Dacă mergem mai departe, la alte roade ale muncii dvs., care ar fi un nume care vă duce cu cinste eforturile în lume?

– Mă gândesc acum la Tudor Ciobanu, care pe vremea când era licean lucra cu mine în particular la facultate. El ne-a ajutat mult în ansamblu, chiar am cântat cu el vreo trei lucrări în duo. Îmi amin-

tesc cât de exigent era cu el însuși, cât de mult studia și cât de pătimăș era ... mai ceva ca mine. A absolvit studiile de licență la Cluj, apoi primul an de masterat la Aarhus, în Danemarca, iar anul doi în Norvegia, unde a trecut examenul de solist. Acum se pregătește pentru admiterea la doctorat în Cluj.

– Ce vă doriți cel mai mult pentru viitor?

– Îmi doresc să mergem mai departe cu proiectul TAP, pentru că venim cu o contribuție notabilă în cultura românească. Noi vrem să educăm cu muzica noastră, oferind publicului calitate și elevilor șansa de a se afirma.

A consemnat
Gianina BURUIANĂ

Lecția de istorie □ Luna iunie □ Lecția de istorie □ Luna iunie □ Lecția de istorie □ Luna iunie □ Lecția de istorie

Institutului de Arhitectură „Ion Mincu”. Membru al U. A. P. (1990). Diverse și multiple proiecte de amenajare a unor zone (Bălățești, Bicz, C. F. S. Săvinești ș. a.). Lucrări de artă monumentală („Anamorfoze”), lucrări de scenografie (spectacole la T. T., Teatrul Național din Iași, Teatrul „Mihai Eminescu” din Botoșani ș.

a.), proiecte de construcții în țară și în străinătate.

■ 28/1912 – n. **Sergiu Celibidache**, la Roman (d. 14.08.1996, lângă Paris), muzician, compozitor, membru de onoare al Academiei Române. A ab-

solvit liceul în orașul natal, apoi se consacră muzicii. Pleacă la Berlin unde studiază la Școala de Înalte Studii Muzicale (1936), unde va debuta (1945) la pupitrul Filarmonicii. Dirijează cu re-

Rememorări nemțene

gularitate renumite orchestre simfonice europene; ține cursuri de perfecționare în arta dirijorală la Academia Muzicală din Siena (1960-1962), iar mai târziu la Fontainebleau și la München pentru tineri dirijori. Autor al unui „Requiem”, a patru simfonii și al unui Concert pentru pian și orchestră, rămase în cea mai mare parte inedite. A condus Orchestra Filarmonică din Paris (din 1969), director al Filarmonicii din München (din 1979), pe care o va dirija și la Ateneul Român (1978 și 1990).

■ 29/1907 – n. **Mihai Avădanei**, la Dobreni, Neamț (d. 20.08.1977, Iași), profesor universitar, doctor în științe pedagogice (1969), unul dintre fondatorii revistei „Apostolul”. În 1942, împreună cu Mihail Madgearu, scoate Ziarul „Ceahlăul”. Fost elev al Școlii Normale „Gheorghe Asachi” din Piatra-Neamț (1924), va deveni învățător (Magazia, Crăcăoani; Sărata, Dobreni și Piatra-Neamț). După absolvirea Facultății de Filozofie din Iași (1946-1950), devine asistent (1950-1957), lector, conferențiar la Conservatorul „George Enescu” (1966-1974). Articole și studii în „Revista de pedagogie”. Contribuie la elaborarea „Istoriei pedagogiei românești”.

(N. R. – Prelucrare și actualizare după *Personalități ale culturii din județul Neamț*, un calendar alcătuit de **Constantin Tomșa**, Editura Crigarux & Cetatea Doamnei, Piatra-Neamț, 2014).

Teatrul este doctorul care vă spune: „Am o veste bună și una proastă.”

– *Mai întâi vestea bună.*

– *Sunteți salvat!*

– *Și vestea proastă?*

– *Nu sunt doctor.*

Olivier Py

I. ORESTIA – CEA MAI RECENTĂ PREMIERĂ A TEATRULUI TINERETULUI

Prinși în febra festivalului, în numărul trecut al revistei v-am spus foarte pe scurt despre premiera fixată la sfârșit de mai: ORESTIA, după Eschil, o adaptare liberă de Robert Icke.

Ne gândim că ar fi de interes să vă povestim mai pe larg despre acest spectacol, unul dintre proiectele mari ale teatrului, cu o distribuție alcătuită din zece actori și trei copii, cu o scenografie grandioasă, un text celebru la nivel mondial, montat de tânărul regizor angajat, Vlad Bălan, în care ne punem mari speranțe.

ARGUMENTELE SUCCESULUI

Propunerea regizorală:

Pentru că **Vlad Bălan** ne-a propus montarea acestui text, să-i dam cuvântul ca să ne spună de ce l-a ales:

„Am citit adaptarea lui Robert Icke în urmă cu aproape trei ani. Și de la primul act citit, am știut că e un text pe care vreau să lucrez. A fost ca o îndrăgostire. Am așteptat contextul potrivit și mă bucur că am putut să încep colaborarea pe termen lung cu trupa Teatrului Tineretului lucrând la acest proiect.

Textul are o structură narativă aparte, ca un flux de amintiri care ne poartă de la o copilărie în care orice e posibil, la o adolescență tulburată de traumele nerezolvate din trecut, la o maturitate care vine însoțită întotdeauna de o dezvrăjire. Fiecare dintre cele patru acte ale piesei propune noi chei de joc, noi convenții, personajele fiind surprinse în diverse etape ale vieții lor. E ca și cum am fi încercat să facem patru spectacole distincte.

Dincolo de provocările efective, m-a atras faptul că rescrierea lui Robert Icke transpune tragedia greacă în viața de familie, în intimitatea casei. În această perioadă, în care canalele de comunicare au devenit atât de diverse și suntem, zilnic, bombardat cu informații despre atentate, crime, radicalizare, înarmare, războiul pare că e un program care rulează permanent în subteranele minții noastre. Și mie, ORESTIA despre asta mi-a vorbit: despre felul în care războaiele de azi nu se mai poartă doar pe fronturi, ci și în familiile noastre, în mințile noastre.”

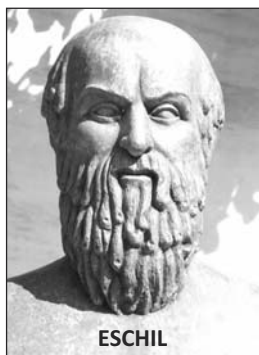
Propunerea dramaturgică:

Textul lui **Eschil**, scris acum 2500 ani este celebru și pentru că ORESTIA este singura trilogie păstrată din Antichitatea greacă și este primul text cunoscut din istoria umanității care consemnează o instanță de judecată cu jurați, ce pledează pentru dreptul la viață. Șirul crimelor comise din răzbunare în familia Atrizilor este oprit prin decizia zeiței înțelepciunii, Atena, care hotărăște că valoarea vieții unui om este mai presus de Legea Taionului – „moarte pentru moarte”.

La 29 de ani, **Robert Icke** a devenit cel mai tânăr dintre câștigătorii prestigiosului „Laurance Olivier Award” în Marea Britanie.

Vlad BĂLAN

ESCHIL

Robert ICKE

Se întâmpla în 2016, recompensând spectacolul său memorabil, ORESTIA, la care a semnat adaptarea liberă și regia. Atunci a fost numit noua speranță a teatrului britanic. Din 2016 și până în prezent, ORESTIA lui Robert Icke s-a bucurat de traduceri și montări în peste 40 de țări.

Ca o paranteză, omul de teatru care l-a influențat și călăuzit pe Robert Icke a fost Peter Brook, același maestru declarat și de Andrei Șerban drept omul providențial de la care a învățat lucruri fundamentale despre lucrul pe scenă. Iată ce declara Andrei Șerban în 2022: „Când în urmă cu câțiva ani eram în trecere prin Londra, Peter Brook a insistat să merg să văd un nou Hamlet pus în scenă de un tânăr regizor, Robert Icke. „Vei vedea și auzi o piesă cu totul nouă. Și trebuie să-l întâlnești pe Icke. E un geniu.” (Andrei Șerban, *Robert Icke, un scriitor / regizor de geniu*, articol pe LiterNet). Andrei Șerban a montat textele lui Icke *Oedip, Mary Stuart, Doctorul*, cel din urmă, montat pe scena de la Teatrul Nottara, l-ați putut urmări în cadrul recentei ediții a Festivalului de Teatru Piatra-Neamț.

De la tragedia antică la trauma psihologică

Revenind la ORESTIA lui Robert Icke, acesta preia subiectul acestei trilogii mai mult ca un pretext, comentând din perspectivă contemporană firul narativ al tragediei antice. Ceea ce în textul antic era aureolat ca glorie și onoare, în textul lui Icke este privit din perspectiva traumei psihologice, care se transmite din generație în generație, dar care poate fi vindecată prin conștientizare și acceptare. Războiul e deposedat de aura eroică, e doar masacrul determinat de lăcomie și orgoliu, manifestare a animalului prădător din om. Dacă în trilogia antică șirul tragediilor familiale formau un nucleu de greutate echilibrat în final prin procesul lui Oreste cu final fast, în cazul textului modern reechilibrarea se face prin terapie, pe canapeaua doctorului/ psihologului. Prin întrebările doctorului, Oreste este ghidat spre descoperirea propriului adevăr și acceptarea lui.

Două citate celebre din textul lui Icke ar trebui să ne dea de gândit:

Oreste: „...creierul vostru creează povești în care are dreptate.”

Mircea POSTELNICU

Agamemnon: „Mintea e ca o civilizație și mereu e câte o armată care încearcă să te invadeze. Și dacă ești conștient de posibilitatea unui atac, trebuie să te păzești, să fii vigilent, e o rutină, un ritual zilnic.”

Sunt două avertismente puternice referitoare la epoca post-adevăr pe care o traversăm, când algoritmiile lumii noastre digitale ne închid în bule în care părerile noastre sunt întărite prin evidențierea

opiniilor asemănătoare cu ale noastre, în care gândirea critică nu este deloc încurajată, ba dimpotrivă.

Războiul cognitiv, o beligeranță din mintea noastră

Ca o paranteză, referitor la aceste două citate și la afirmația regizorului Vlad Bălan – *războaiele de azi nu se mai poartă doar pe fronturi ci și în mințile noastre*, să vă spunem câte ceva despre... *războiul cognitiv*. „Creierul va deveni câmpul de luptă al secolului XXI”, scrie François du Cluzel, în documentul său de 45 de pagini, apărut în noiembrie 2020, pe Innovation Hub. François du Cluzel este locotenent colonel în retragere al armatei franceze, expert în neuroștiințe, activ în cadrul NATO. În articol se arată cum, în conflictele „gri”, cresc posibilitățile de a manipula mintea umană cu „tehnici și mijloace neuroștiințifice” și, în cele din urmă, de a dezvolta „arme neuronale”. De la începutul secolului XXI nu se mai duce o luptă pentru teritoriu, ci „creierul este domeniul de cucerit”.

Mintea umană este considerată a fi al șaselea domeniu al războiului, alături de domeniile clasice (sol, mare, aer), precum și cele noi – spațiul cosmic și spațiul cibernetic. Se presupune că oamenii nu mai pot face față

ULTIMELE BILETE

16+

ORESTIA

după Eschil, în adaptarea lui Robert Icke

traducerea și regia: Vlad Bălan

cu trupa Teatrului Tineretului

duminică, 7 Iunie, ora 19:00 - Sala Măra

BILETE PE BILETARO

f luxului de informații, crescând semnificativ riscul manipulării. Victoria este determinată de capacitatea de a impune comportamentul dorit unui public selectat. „Războiul cognitiv este, potențial, fără sfârșit, deoarece nu poate exista un tratat de pace sau capitulare în acest tip de conflict”, scrie autorul studiului. Scopul războiului cognitiv este să creeze disonanțe, să provoace narațiuni contradictorii, să polarizeze opiniile și să radicalizeze grupurile.

Bogdan Iftodi și Gina GULAI în ORESTIA

Sperând că v-am trezit interesul cu privire la spectacolul nostru, ne vom opri aici cu dezvăluirile. Limbajul corporal, muzica, strigătul, tăcerea care punctează scenele sunt liniile de portativ ale unei simfonii în cheie beethoveniană.

II. CARTEA – UN STATORNIC INVITAT SPECIAL

La sfârșit de mai, colega noastră actrița **Adina Suciu Giurescu** și-a lansat cartea „Metafizică și spiritualitate în arta actorului din perspectivă budistă”. Cele două volume ale lucrării, apărute la Editura Presa Universitară Clujeană, în 2026, reprezintă publicarea tezei de doctorat cu același titlu, susținută la Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași, sub coordonarea prof. univ. dr. Anca-Maria Rusu. Adina a început doctoratul în toamna anului 2020, la Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași sub coordonarea prof. univ. dr. Anca-Maria Rusu (fiica cronicarului Ștefan Oprea) și a obținut titlul de doctor la data de 24 mai 2024, cu calificativul *Summa cum Laude*. Prof. univ. dr. Octavian Jighirgiu, prorectorul UNAGE, a fost prezent la lansare, fiind invitat să prezinte cartea.

Pentru că TT încurajează lectura, am dat o mână de ajutor organizatorilor **FABULANDIA** – Festivalul de carte pentru adolescenți și copii, desfășurat la Piatra-Neamț, în perioada 11-13 iunie. Le-am oferit Sala Mare pentru întâlnirea publicului tânăr cu scriitorul Matei

Raluca Naclad, Octavian Jighirgiu și Adina Giurescu

Vișniec, iar actrițele Loredana Grigoriu, Nora Covali și Iulia-Paula Niculescu au citit povești la întâlnirea copiilor cu scriitoarea Adriana Ștefan și ale sale „Povești care te trag de mână”.

III. ANIVERSAȚI CELEBRI LA TT

Dintre aniversații celebri ai lunii iunie, ne-am oprit asupra lui Andrei Șerban, regizor care a debutat la Piatra-Neamț în 1966 și care a creat unul dintre cele mai emoționante momente din cadrul Ediției 37 a Festivalului de Teatru Piatra-Neamț, prin întâlnirea sa cu publicul, din data de 13 mai 2026.

Unul dintre cei mai importanți regizori de teatru și operă din lume, cu

o carieră remarcabilă în SUA și Europa, Andrei Șerban s-a născut pe 21 iunie 1943, la București și a absolvit Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică București, clasa Radu Penciulescu (1968).

În 1971, Andrei Șerban a fost invitat de Ellen Stewart, director al companiei La MaMa, în SUA, la New York, cu o bursă Ford. Ulterior, Peter Brook l-a invitat la centrul său de cercetări teatrale, unde a colaborat la realizarea mai multor spectacole.

În SUA a fost asociat cu Robert Brustein's American Repertory Theatre Company. A lucrat la Lincoln Centre, La MaMa Theatre, The Public Theatre, Circle in the Square, Yale Repertory Theatre, The Guthrie Theatre, A.C.T. și cu New York City, Seattle și Los Angeles Opera. În Europa a colaborat cu Opera din Paris, Geneva, Viena și Bologna, cu Welsh National Opera, Covent Garden, Théâtre de la Ville, Helsinki Lilla Teatern, La Comédie Française. În Japonia a montat spectacole pentru Shiki Company of Tokyo. De-a lungul timpului, Andrei Șerban a regizat spectacole de teatru și operă în 39 de țări.

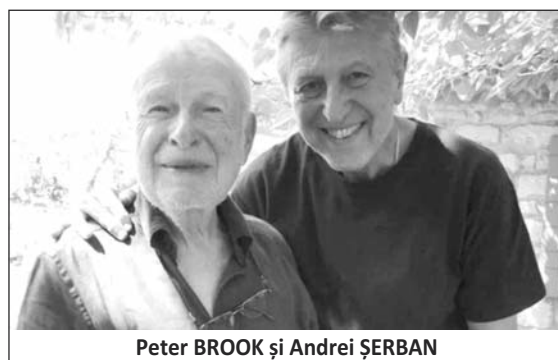

Radu PENCIULESCU

A fost șeful catedrei de actorie la Universitatea Columbia, New York și a predat la numeroase școli de teatru din lume, precum: Yale School of Drama, Harvard University, Le Conservatoire de Paris, Stockholm Dramatic School, Theatre School of Tokyo, University of California – San Diego, Pittsburgh Theatre Institute and San Francisco State University, Carnegie-Mellon, Sarah Lawrence, Paris Conservatoire d'Art Dramatique.

Întâlnirea cu publicul de pe 13 mai, organizată de Teatrul Tineretului, în cadrul Festivalului de Teatru Piatra-Neamț, a reprezentat un adevărat curs despre ce înseamnă esența actului scenic, dar și evocări extrem de emoționante. Andrei Șerban a elogiat „valoarea forței uriașe a tinereții”, vârstă la care creativitatea și disponibilitatea de a înfrunta cele mai dificile obstacole este maximă. Vorbind despre anii gri ai comunismului tinereții sale, a afirmat că Teatrul din Piatra-Neamț l-a salvat de toate fricile pentru că aici a întâlnit actori de aceeași generație, care i-au dovedit că nu e singur. Andrei Șerban avea 22 de ani când a debutat, iar actorii distribuiți în spectacolele sale aveau în jur de 25 de ani.

Un alt moment important al discuțiilor a fost evocarea relației sale cu Peter Brook, unul dintre cei mai importanți regizori din secolul XX, care i-a fost mentor. Principala lecție reținută de la acesta: „Întotdeauna să fii sever cu tine însuși”. Acest dicton l-a făcut să nu se bizuie niciodată doar pe ceea ce știe. La începutul unui nou proiect, Andrei Șerban obișnuiește să spună echipei cu care lucrează: „Am ales această piesă pentru că sunt atras de ea ca de o iubită pe care nu o cunosc.” Referințele la arta scenei au fost multiple, redăm doar o afirmație despre conduita sa regizorală de o viață: „Regizorii trebuie să aibă, în primul rând, empatie față de actori. Pentru că am fost trei ani în pielea de actor și m-am simțit foarte rușinat,

Peter BROOK și Andrei ȘERBAN

am simțit că prima mea datorie, ca regizor, este să ajut. (...) Iar rolul teatrului din totdeauna este să ajute spectatorul să devină mai sensibil față de cei din jur.”

În final, vă dezvăluim doar că în prezent lucrăm la o come-

die, al unui autor clasic, iubit în lumea întreagă. Vă așteptăm la Teatru!

*A consemnat Raluca NACLAD,
consultant artistic*

Un debut sub semnul excelenței

În cadrul festivalului de teatru desfășurat în perioada 10-17 mai 2026, publicul nemțean a avut ocazia deosebită de a-l reîntâlni pe regizorul Andrei Șerban. Prezența sa la Piatra-Neamț are o semnificație aparte, deoarece aici și-a început cariera profesională. În anul 1967, acesta a debutat pe scena Teatrului Tineretului cu spectacolul *Arden of Faversham*.

Un moment decisiv în parcursul său artistic a avut loc în 1969, când a cunoscut-o pe Ellen Stewart, fondatoarea și directoarea prestigiosului *La MaMa Experimental Theatre Club* din New York. Bursa oferită de aceasta i-a deschis drumul către o carieră internațională de excepție în Statele Unite, unde a realizat numeroase spectacole apreciate de critică și recompensate cu nominalizări la premiile Tony și Obie. În paralel, regizorul a desfășurat o amplă activitate pedagogică, predând arta

tistice și pedagogice. Multe dintre exercițiile pe care le-a utilizat ulterior în atelierelor sale își au originea în această preocupare de a descoperi resurse creatoare dincolo de reacțiile automate și de mecanis-

Peter Brook și-a găsit astfel locul și la Teatrul Tineretului. Acest exercițiu, inspirat din practica cercului elaborată de K.S. Stanislavski, urmarea suspendarea reacțiilor excesiv de raționale și diminuarea

brațelor. Ulterior, coordonarea dintre respirație și mișcare devenea mai complexă prin introducerea deplasărilor și a elementelor vocale; sunetul emis integra astfel corpul, respirația și vocea într-un singur proces unificat.

Faza finală solicita un grad mai mare de concentrare și mobilitate: actorul adopta poziția așezat pe genunchi, cu mâinile plasate la ceafă, iar mișcarea trunchiului era sincronizată cu ritmul respirației. În timpul inspirației, corpul se înclina înainte până aproape de sol, iar revenirea la poziția inițială era însoțită de emiterea unui sunet sau de fredonarea unei melodii. Prin asocierea respirației cu mișcarea și vibrația vocală, exercițiul urmărea dezvoltarea prezenței scenice, a disciplinei corporale și a conștientizării profunde a relației dintre corp și expresivitate.

Andrei Șerban: de la debutul pietrean la consacrarea internațională

mele obișnuite ale interpretării. Din această colaborare s-a născut convingerea că artistul trebuie să rămână într-un proces permanent de căutare, analizându-și critic propriile realizări și evitând repetarea formulelor care i-au adus succesul. De-a lungul carierei, a colaborat cu personalități marcante ale cinematografului, precum Diane Lane, Billy Crystal și Meryl Streep, însă succesul nu a reprezentat pentru el o garanție a valorii viitoare. Dimpotrivă, a avertizat mereu asupra pericolului manierismului, atunci când creatorul începe să se repete.

Revigorarea teatrului românesc postdecembrist

Revenirea lui Andrei Șerban în România după 1990 este marcată de realizarea *Trilogiei antice* la Teatrul Național din București, una dintre cele mai importante creații ale teatrului românesc de după căderea regimului comunist. În perioada în care a condus instituția, între 1990 și 1993, acesta și-a propus să revitalizeze viața teatrală și să redefinească relația dintre actor și spectator, valorificând din plin experiențele acumulate în mediul teatral internațional.

Dimensiunea pedagogică: atelierelor de la Piatra-Neamț

Colectivul Teatrului Tineretului s-a reîntâlnit cu Andrei Șerban în anul 2000, când, în cadrul unui atelier, regizorul le-a împărtășit actorilor câteva dintre tehnicile acumulate alături de Peter Brook. „Antrenamentul cu bețe” al lui

controlului intelectual asupra acțiunii scenice, punând accentul pe disponibilitatea interioară a actorului.

Aruncarea și prinderea bețelor deveneau un mijloc prin care actorul era provocat să depășească tiparele obișnuite ale gândirii și comportamentului său corporal. Participanții la astfel de ateliere observau că, prin adăugarea textului sau a muzicii și prin accelerarea progresivă a ritmului, actorii deveneau receptivi la un sunet colectiv care circula organic între ei.

Practica antrena atenția, prezența și capacitatea de a reacționa firesc la mișcările celorlalți. Acest exercițiu cu bețe avea să devină ne lipsit din atelierelor pe care le-a susținut Andrei Șerban de-a lungul timpului. Încălzirea vocală, tehnicile de respirație și mișcările inspirate din Tai Chi se regăseau, de asemenea, printre componentele esențiale ale întâlnirilor sale cu actorii.

Tehnică din spatele expresivității corporale

Exercițiile de respirație erau menite să stabilească un ritm natural al fluxului respirator, accentul fiind pus pe activarea diafragmei și pe conștientizarea suflului. Pe măsură ce exercițiul avansa, respirația era asociată cu mișcări simple ale

O moștenire culturală vie

Pentru Teatrul Tineretului, revenirea lui Andrei Șerban reprezintă mai mult decât întâlnirea cu un regizor consacrat. Ea readuce în atenție legătura strânsă dintre istoria instituției și unul dintre artiștii care și-au început aici parcursul profesional înainte de a se afirma pe marile scene ale lumii. Prezența sa la Piatra-Neamț reamintește că teatrul românesc a oferit creatori capabili să influențeze arta spectacolului la nivel internațional și confirmă locul aparte pe care Teatrul Tineretului îl ocupă în istoria scenei naționale.

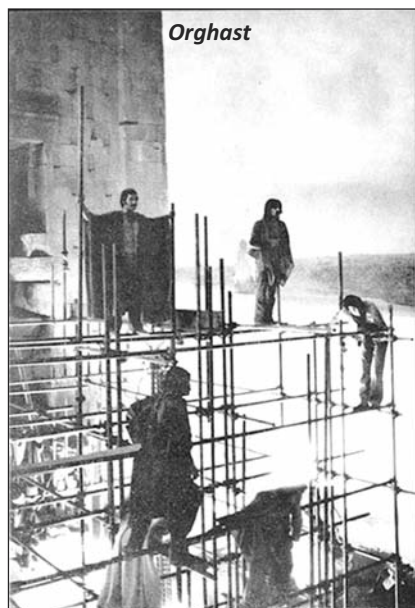
Semnificația profundă a acestei reveniri este surprinsă sugestiv de criticul George Banu, care evoca reacția unei actrițe la aflarea veștii:

Andrei Șerban și Ellen Stewart

„Domnul Andrei se duce la Piatra. Înseamnă că e bine.”

Adina SUCIU GIURESCU,
doctor în teatru, actriță la
Teatrul Tineretului

actorului la *Columbia University* timp de aproape trei decenii.

Întâlniri formatoare și depășirea convențiilor

În 1971, Andrei Șerban a participat la realizarea spectacolului *Orghast*, montat de Peter Brook în cadrul Festivalului Artelor de la Shiraz-Persepolis din Iran. Această experiență, trăită în calitate de regizor invitat și asistent al lui Brook, i-a influențat decisiv parcursul. Întâlnirea cu Peter Brook i-a confirmat interesul pentru formele de exprimare care depășesc convențiile teatrului psihologic tradițional.

Astfel, cercetarea relației dintre corp, voce, ritm și energie a devenit una dintre direcțiile fundamentale ale activității sale ar-

Petre Dulfu rămâne una dintre figurile luminoase ale culturii române, un simbol al respectului față de tradiția literară și folclorică. Opera sa se întinde de la basme și povești pentru copii până la articole și studii literare, toate caracterizate de claritate, rafinament și respect pentru text. A fost recunoscut și apreciat de cercurile culturale ale timpului, primind Premiul Academiei pentru volumul „Isprăvile lui Păcală”, distincție ce subliniază valoarea artistică și impactul cultural al lucrării.

Petre Dulfu a fost, în esență, un liant între tradiția orală românească și forma literară scrisă, oferind generațiilor următoare un tezaur de povești și modele morale. Opera lui Dulfu se remarcă printr-o profundă legătură cu folclorul și cu tradiția populară, reflectând autenticitatea satului românesc. Basmele și povestirile sale nu sunt doar simple istorii, ci adevărate lecții de viață, în care umorul și înțelepciunea populară se împletesc armonios.

Unul dintre repererele majore ale operei sale este „Isprăvile lui Păcală”, care a devenit un model al literaturii pentru copii și al folclorului românesc reinterpretat în formă literară. Astfel, el demonstrează măiestria de a reda spiritul oral al poveștii, păstrând ritmul, expresivitatea și umorul popular.

O dimensiune importantă a operei sale este configurată de culegerile de basme și povestiri populare, menite să conserve și să transmită patrimoniul cultural al Maramureșului și al Ardealului. Prin aceste culegeri, a devenit unul dintre cei mai importanți culegători și transmițători ai folclorului românesc. Stilul său este caracterizat prin claritate, simplitate expresivă și un profund respect față de cultura populară. Întreaga sa operă are o dimensiune pedagogică, fiind gândită să educe și să formeze gustul literar al cititorilor.

Umorele subtil, jocul cu limbajul și observația fină a comportamentului uman fac din scrierile sale texte vii, accesibile și profund instructive. A abordat și teme sociale și morale, prezentând conflictele cotidiene și soluțiile ingenioase ale personajelor populare. Opera sa poate fi privită ca o punte între trecutul cultural și educația modernă, între tradiția orală și tiparul literar. În fiecare volum sau articol se simte pasiunea sa pentru autenticitate și responsabilitatea față de patrimoniul literar românesc. Impactul operei sale se extinde până în zilele

noastre, fiind studiată, citită și reeditată constant, pentru valoarea didactică și culturală incontestabilă.

Pentru volumul „Isprăvile lui Păcală”, apărut la sfârșitul secolului al XIX-lea, a fost rapid recunoscut ca un clasic al literaturii pentru copii. Premiul Academiei a confirmat valoarea

Petre Dulfu la 170 de ani de la naștere

lucrării și a consacrat statutul lui Dulfu în cultura română. În acest volum, Păcală devine simbolul istețimii populare, al inteligenței practice și al umorului viu, toate elemente care au cucerit publicul. Volumul a influențat întreaga literatură pentru copii din perioada interbelică, fiind un model de narațiune populară reinterpretată. Impactul operei sale în epocă a fost semnificativ, fiind recunoscut de critici, colegi și public ca un păstrător al valorilor autentice. Lectura operelor sale astăzi păstrează aceeași savoare, aceeași înțelepciune și umor, fiind un liant între generații.

„Basme populare din Maramureș” este o culegere care a documentat tradițiile locale și a

fixat în literatură tezaurul oral al regiunii, în timp ce „Povești și pilde” accentuează dimensiunea moralizatoare și educativă a poveștii populare. Aceste texte au circulat în școli, fiind folosite ca instrument pedagogic pentru cultivarea valorilor morale. Publicarea acestor volume a fost un eveniment cultural în epocă, oferind cititorilor, tineri și adulți, acces la o literatură caldă și inteligentă.

Petre Dulfu a fost un culegător de basme pasionat, conștient că tradiția orală este un patrimoniu de preț. Prin atenția la detaliile locale, el a surprins autenticitatea satului românesc și a personajelor sale. În epocă, rolul său a fost esențial: a fixat poveștile populare într-o formă literară care să le transmită mai departe. A fost un veritabil custode al folclorului, punând accent pe fidelitatea față de sursa orală. Importanța sa în epocă constă în faptul că a oferit un model de culegere și publicare a basmelor care a inspirat generațiile următoare de cercetători și scriitori.

Prin munca sa, poveștile românești au pătruns în școli, reviste și colecții literare, devenind accesibile unui public larg și contribuind la formarea gustului cultural al copiilor și tinerilor. Petre Dulfu rămâne un stâlp al literaturii române, un îmbinător magistral între tradiția orală și forma scrisă, între farmecul poveștii populare și responsabilitatea pedagogică. Opera sa a demonstrat că basmul și narațiunea populară nu sunt doar forme artistice, ci și instrumente de educație, de formare a gustului și a sensibilității estetice. Prin fidelitatea față de folclor și prin rigoarea stilistică, Dulfu a oferit un model de autenticitate și echilibru în literatura română.

Cartea „Isprăvile lui Păcală” nu este doar o culegere de povești, ci un adevărat manual de istețime și umor, prin care tradiția se întâlnește cu arta scrisului. Impactul acestei lucrări vorbește despre talentul lui Dulfu de a transforma fiecare narațiune într-o lecție de viață și într-o bucurie pentru cititor. Într-o epocă în care valorile populare riscă să fie uitate, Petre Dulfu rămâne un reprezentant de seamă al culturii noastre, un protector al poveștii autentice și un dascăl al sufletului. Opera sa continuă să inspire generații, să lumineze minți și să consolideze legătura dintre trecut și prezent.

Prof. dr. Gheorghe BRÂNZEI

O 1. CĂRTĂRESCU, Mircea (1 iunie 1956) – 70 de ani de la nașterea scriitorului;

03. GINSBERG, Allen (3 iunie 1926 – 5 apr. 1997) – 100 de ani de la nașterea poetului american;

04. VOINESCU, Alice (10 februarie 1885 – 4 iunie 1961) – 65 de ani de la moartea scriitoarei;

05. IORGA, Nicolae (5 iunie 1871 – 27 noiembrie 1940) – 155 de ani de la nașterea cărturarului;

06. CORNEILLE, Pierre (6 iun. 1606 – 1 oct. 1684) – 420 de ani de la nașterea dramaturgului francez;

07. CANTACUZINO, Constantin (1639 – 7 iunie 1716) – 310 de ani de la moartea cărturarului;

07. COANDA, Henri (7 iunie 1886 – 25 noiembrie 1972) – 140 de ani de la nașterea

CALENDAR – iunie 2026

inventatorului;

07. LUCHIAN, Ștefan (6 ianuarie 1868 – 7 iunie 1916) – 110 de ani de la moartea pictorului;

08. ALBINONI, Tomaso (8 iunie 1671 – 17 ian. 1750) – 355 de ani de la nașterea compozitorului italian;

08. SAND, George (1 iulie 1804 – 8 iun. 1876) – 150 de ani de la moartea scriitoarei franceze;

10. GAUDÍ, Antoni (25 iunie 1852 – 10 iunie 1926) – 100 de ani de la moartea arhitectului spaniol;

12. BALACI, Alexandru (12 iunie 1916 – 7 martie 2002) – 110 de ani de la nașterea criticului literar;

14. BORGES, Jorge Luis (24 aug. 1899 – 14 iun. 1986) – 40 de ani de la moartea scriitorului argentinian;

24. SÁBATO, Ernesto (24 iunie 1911 – 30 apr. 2011) – 115 de ani de la nașterea scriitorului argentinian. (Red.)

Spiritul de la Bălți sau când literatura oferă libertatea de gândire

Dincolo de programe rigide și curricule oficiale, adevărata educație naște comunități spirituale. Un model de excelență academică, spirit critic și libertate creativă ni-l oferă istoria „Grupului de la Bălți” – un fenomen intelectual de excepție născut în amfiteatrele Universității „Alec Russo”.

Într-un recent documentar-interviu realizat de TVR Moldova, protagoniștii acestui nucleu intelectual au rememorat efervescența unor ani în care la Bălți se făcea nu doar istorie literară, ci se modelau destine de studenți și se fura libertatea cu fiecare rând scris.

Refondarea unui spirit: De la pământul viran la platforma de idei

Rădăcinile acestui grup nu au apărut din neant. Așa cum mărturisesc membrii grupului, spiritul intelectual a trebuit refondat după rănille adânci lăsate în Basarabia de anii 1941 și 1944. Terenul a fost pregătit cu trudă de o generație de aur de profesori și mentori: Ion Ciornii (fost șef de catedră și rector), Eliza Botezatu, Ilarion Matkovski, Mihael Gudima sau Valeriu Semic.

Pe această platformă solidă, la începutul anilor '90, s-a coagulat o nouă echipă de tineri lectori universitari în cadrul Catedrei de Literatură Română. Mișcați de o „clipă de inspirație a lui Dumnezeu”, dar și dintr-o dorință profundă de a se smulge din exercițiile agricole forțate ale epocii dinainte, acești tineri au înțeles că au o misiune: să nu fie

doar simpli predători sau „învățători de istorie a literaturii”, ci creatori autentici, care cunosc fiorul scrisului din interior.

Poze din arhiva personală a lui Adrian Ciubotaru

Laboratorul unde cursurile continuau în afara facultății

Din acest nucleu organic au făcut parte nume de referință precum Nicolae Leahu, Maria Șleahțișchi, Anatol Moraru, Margareta Abramciuc, regretatul Adrian Ciubotaru. Ceea ce a transformat acest grup într-o adevărată școală a fost caracterul de laborator viu: „Cursurile noastre de literatură continuau de fapt în afara universității. Noi citeam texte, discutăm pe ele, rescriam... Nu ne era frică să ne dăm sfaturi, să ne învățăm unii pe alții. Cred că doar așa crește un grup”.

Respirând literatura la o cafea, uneori cu bugete austere, dar cu o efervescență spectaculoasă, membrii grupului au impus o estetică modernă, un spirit critic ludic, neconformist și extrem de viu. Nu a fost vorba despre o „gașcă” izolată

– o etichetă pe care Chișinăul o mai arunca uneori din rațiuni de culise – ci despre un pol valoric ce refuza provincialismul și căuta validarea

direct în marile centre universitare de peste Prut: Iași, Cluj, București sau Suceava.

Revista „Semn” și miza pe studenți: „Șansa noastră la nemurire”

Manifestul cel mai articulat al grupului a rămas, fără îndoială, revista literară Semn, fondată la mijlocul anilor '90 și menținută cu eforturi remarcabile timp de aproape două decenii. Sub redacția de o excepțională exigență și generozitate a lui Nicolae Leahu – descris de colegi drept unul dintre cei mai buni redactori de revistă din Republica Moldova, capabil să păstreze neatinată identitatea autorului, revista Semn a devenit rampa de lansare pentru generații întregi de studenți filologi.

Miza grupului au fost întotdeauna studenții. Profesorii de la

Bălți i-au învățat pe tineri să gândească liber, să pună la îndoială listele obligatorii din curriculum și să nu caute în text doar moralizări ieftine (curaj, milă, sacrificiu), ci însăși ideologia și structura intimă a operei. „Ținem foarte mult la studenții noștri pentru că sunt șansa noastră la nemurire. Atâta timp cât ne vor vorbi de bine sau de rău, vom exista”.

O moștenire care refuză să dispară

Astăzi, fizic, grupul s-a mai risipit, unii membrii activând în diverse colțuri ale spațiului românesc. Însă, așa cum afirmă cu mândrie protagoniștii, „există un mod de gândire care poate fi numit grupul de la Bălți și acest mod de a gândi nu ni-l mai ia nimeni”.

Ștafeta este dusă mai departe de vocile pe care acești mentori le-au crescut: de la nume deja consacrate ca Lucia Țurcanu, Tatiana Potâng ori Virgil Botnaru, până la noii tineri cercetători ai facultății, precum Alina Cojocaru sau Raisa Leahu.

„Grupului de la Bălți” rămâne o lecție deschisă despre ce înseamnă vocația de profesor: capacitatea de a crea o atmosferă efervescentă, de a sta de veghe la sănătatea limbii și culturii române și de a pune, cu orgoliu întemeiat, o pată de culoare de neșters pe harta culturală a sufletului românesc.

Sursă video-documentară: TVR Moldova – „Grupul de la Bălți”, un nucleu intelectual la care mulți au vrut să se raporteze

FĂCLIE SINDICALĂ în REPUBLICA MOLDOVA

Cunoașterea legii – cea mai sigură formă de protecție a salariatului

Într-o perioadă în care sistemul educațional traversează transformări complexe, iar relațiile de muncă devin tot mai influențate de schimbările legislative, cunoașterea și aplicarea corectă a normelor legale reprezintă o necesitate, nu doar o obligație. Din această perspectivă, seminarul de instruire cu genericul „Modificări recente în Codul Muncii. Aspecte teoretice și practice”, desfășurat la 28 mai în raionul Rezina, a constituit mai mult decât o simplă activitate de informare – a fost o oportunitate de consolidare a culturii juridice și sindicale în domeniul educației.

Organizat de Federația Sindicală a Educației și Științei, în parteneriat cu Consiliul Sindical Raional Teritorial Rezina din cadrul Departamentului Educație și Știință, evenimentul a reunit directori ai instituțiilor de învățământ și președinți ai organizațiilor sindicale primare, persoane care, prin funcțiile pe care le exercită, sunt chemate să asigure respectarea drepturilor salariaților și funcționarea armonioasă a colectivelor de muncă.

Educația are nevoie de lideri bine informați

Seminarul a fost inaugurat prin mesaje de salut adresate participanților de către președintele Consiliului General al FSEȘ, Ghenadie Donos, președinta CSRT Rezina, Irina Zaiat, președintele raionului Rezina, Tudor Cuculescu, și șefa DGITS Rezina, Aurelia Grigoriță.

Mesajele transmise au evidențiat un adevăr simplu, dar esențial: niciun sistem educațional nu poate funcționa eficient dacă

Lideri sindicali și manageri din educație, reuniți la Rezina pentru a descifra noile modificări ale Codului Muncii

FĂCLIE SINDICALĂ în REPUBLICA MOLDOVA

drepturile profesionale și sociale ale angajaților nu sunt bine cunoscute și respectate. În condițiile în care legislația muncii este supusă periodic unor actualizări, atât liderii sindicali, cât și managerii instituțiilor de învățământ trebuie să fie permanent conectați la schimbările care influențează activitatea de zi cu zi a salariaților.

Codul muncii – între litera legii și realitatea din școală

Partea centrală a seminarului a fost susținută de Eugeniu Covrig, șef de departament în cadrul Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, care a prezentat cele mai recente modificări operate în Codul Muncii.

Interesul manifestat de participanți a demonstrat că numeroasele schimbări legislative generează, firească, întrebări și provocări în activitatea curentă. Tocmai de aceea, astfel de instrumente devin instrumente indispensabile pentru prevenirea erorilor administrative și pentru evitarea unor eventuale litigii de muncă.

Dialogul social începe prin comunicare

Unul dintre cele mai valoroase aspecte ale reuniunii a fost caracterul interactiv al activității. Participanții nu s-au limitat la rolul de auditori, ci au adus în discuție situații reale din instituțiile pe care le reprezintă, au formulat întrebări și au împărtășit experiențe profesionale.

Acest schimb de opinii a confirmat încă o dată că dialogul social autentic nu poate exista fără comunicare, transparență și disponibilitatea tuturor părților de a identifica soluții comune. În educație, unde succesul unei instituții depinde în mare măsură de climatul de muncă și de colaborarea dintre administrație și salariați, dialogul social reprezintă un factor esențial al stabilității.

FISCALITATEA ȘI EDUCAȚIA: Ce așteaptă sindicatele de la viitoarele decizii ale statului?

Politica fiscală este adesea percepută ca un domeniu rezervat economiștilor și finanșiștilor. În realitate, fiecare modificare fiscală se reflectă direct în viața oamenilor, inclusiv a celor care activează în sistemul educațional. Salariile profesorilor, protecția socială a angajaților și resursele disponibile pentru dezvoltarea școlii depind, într-o măsură considerabilă, de deciziile adoptate la nivel guvernamental.

Aceste subiecte au fost abordate în cadrul întrevederii desfășurate la 20 mai între reprezentanții Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova și ministrul finanțelor, Andrian Gavriliță. La discuții au participat reprezentanți ai mai multor federații sindicale, inclusiv Nadejda Lavric, vicepreședintă a Federației Sindicale a Educației și Științei.

În cadrul dialogului, ministrul finanțelor a prezentat prioritățile ministerului privind politica fiscală pentru perioada următoare, accentuând necesitatea aplicării uniforme a regimurilor de impozitare. La rândul lor, reprezentanții sindicatelor au reiterat o serie de propuneri formulate anterior, menite să contribuie la consolidarea echității fiscale și la protejarea intereselor salariaților.

Pentru sistemul educațional, implicarea Federației Sindicale a Educației și Științei în aceste consultări este deosebit de importantă. În condițiile în care profesorii continuă să se confrunte cu provocări economice și sociale

complexe, orice măsură care poate contribui la creșterea veniturilor reale și la reducerea presiunilor financiare asupra angajaților merită analizată cu atenție.

Printre propunerile discutate s-au regăsit posibilitatea deducerii cotizațiilor sindicale, includerea organizațiilor sindicale în mecanismul desemnării procentuale, eliminarea lacunelor care favorizează evaziunea fiscală și combaterea practicilor de salarizare nedeclarată. Sindicatele consideră că asemenea măsuri pot contribui la un climat economic mai transparent și mai echitabil pentru toți salariații.

Dincolo de cifre și formule fiscale, discuția are și o importantă dimensiune socială. În ultimii ani, societatea a înțeles tot mai clar că investiția în educație nu înseamnă doar renovarea școlilor sau modernizarea laboratoarelor, ci și asigurarea unor condiții decente pentru oamenii care formează generațiile viitoare. Profesorul motivat și respectat profesional reprezintă una dintre cele mai valoroase resurse ale unei țări.

Potrivit reprezentanților Ministerului Finanțelor, proiectul politicii fiscale pentru anul viitor urmează să fie prezentat în perioada următoare pentru consultări și avizare. Până atunci, CNSM și federațiile sindicale ramurale vor continua procesul de consultare și formulare a propunerilor.

Pentru comunitatea educațională, aceste discuții reprezintă mai mult decât o dezbateră tehnică. Ele constituie o oportunitate de a face auzită vocea celor care lucrează zilnic în școli și de a contribui la construirea unor politici pu-

blice care să susțină nu doar dezvoltarea economică, ci și dezvoltarea umană. În fond, viitorul educației începe și cu respectul acordat celor care o fac posibilă.

Când experiența devine lecție pentru întreaga comunitate sindicală

La sfârșit de mai, Glodeniul a devenit un veritabil spațiu al dialogului și al schimbului de experiență sindicală, găzduind activitatea de diseminare a experienței avansate, inițiată de Federația Sindicală a Educației și Științei și organizată de Consiliul Sindical Raional Teritorial Glodeni din cadrul Departamentului Educație și Știință.

Evenimentul a reunit lideri sindicali din mai multe raioane ale țării, oferindu-le oportunitatea de a analiza exemple concrete de succes, de a împărtăși experiențe și de a identifica noi modalități de consolidare a organizațiilor sindicale.

Activitatea a fost deschisă de președinta CSRT Glodeni, Galina Graur, care a prezentat rezultatele și inițiativele dezvoltate la nivel teritorial. Mesaje de salut și apreciere pentru activitatea sindicală au adresat președintele FSEȘ, Ghenadie Donos, și vicepreședinta FSEȘ, Nadejda Lavric.

Un interes aparte au stârnit prezentările dedicate managementului organizației sindicale, promovării imaginii sindicatului și gestionării eficiente a resurselor financiare. Totodată, liderii organizațiilor sindicale primare din Liceul Teoretic „Ion Creangă” din Glodeni, Gimnaziul Petrunca și Gimnaziul Hijdieni au împărtășit experiențe și practici care au demonstrat că succesul unei organizații sindicale se construiește prin implicare, consecvență și apropiere de nevoile membrilor.

Participanții au remarcat faptul că asemenea activități oferă nu doar informații utile, ci și motivația necesară pentru dezvoltarea unor proiecte și inițiative locale. După cum s-a subliniat în cadrul reuniunii, rezultatele concrete și beneficiile vizibile pentru membrii de sindicat contribuie direct la creșterea credibilității și atractivității mișcării sindicale.

Prezența liderilor sindicali din raioanele Edineț, Fălești, Nisporeni, Cahul, Hîncești, Basarabeasca, Cimișlia și Rîșcani a demonstrat încă o dată că solidaritatea profesională nu se limitează la granițele unui raion, ci reprezintă fundamentul unei comunități sindicale puternice și unite.

Într-o perioadă în care provocările din educație sunt tot mai complexe, schimbul de experiență rămâne una dintre cele mai eficiente forme de învățare. (N. R. – Preluare din FĂCLIE SINDICALĂ, Nr 22-23, 5 iunie 2026)

Red. Chișinău

Poduri de suflet și educație: Proiectul transfrontalier „Femeile puternice din țara mea” a reunit elevii din Soroca și Vrancea

Un frumos exemplu de parteneriat pedagogic și intercultural s-a derulat pe parcursul anului de studii 2025–2026, aducând împreună comunități școlare din Republica Moldova și România în cadrul programului „Educație Online fără Hotare”. Proiectul a lăsat în urmă nu doar competențe dezvoltate, ci și legături strânse între profesorii și elevii de pe ambele maluri ale Prutului.

orașul Mărășești (județul Vrancea), sub coordonarea atentă a profesoarelor Ana Maria Apostolie și Oana Cristina Dima.

Sub umbrela generoasă a proiectului transfrontalier intitulat „Femeile puternice din țara mea”, tinerii cercetători au pornit într-o călătorie de redescoperire a valorilor feminine care au marcat și continuă să marcheze societatea noastră.

Modele care inspiră generații

Scopul central al proiectului a fost promovarea și valorificarea rolului femeilor puternice, evidențiind contribuțiile lor remarcabile în domenii-cheie: educație, cultură, știință, sănătate și antreprenoriat. Dincolo de simpla acumulare de informații istorice sau contemporane, activitățile au avut un puternic impact motivațional. Ele au fost concepute special pentru a inspira tinerele generații să-și dezvolte

încrederea în sine, spiritul de inițiativă și dorința de a se implica activ în transformarea propriilor comunități.

Într-o epocă a tehnologiei, elevii au demonstrat că pot folosi instrumentele digitale în mod constructiv și creativ. Lucrând în echipe mixte, copiii au dat dovadă de responsabilitate și pasiune pentru cercetare. Un aspect remarcabil a fost utilizarea și exersarea comunicării în limba engleză

în cadrul activităților interactive, fapt ce le-a deschis noi perspective globale.

De la teorie, la un produs digital comun

Proiectul s-a remarcat prin abordarea modernă, centrată pe elev. Învățarea prin cooperare și abordarea interculturală i-au pregătit pe copii pentru provocările societății contemporane, stimulându-le gândirea critică și spiritul inovator.

Munca de un an a fost încununată prin realizarea unui produs final de excepție: o carte digitală publicată pe platforma Book Creator. Această revistă virtuală adună la un loc toate rezultatele, eseurile, prezentările și concluziile activităților interactive desfășurate de elevi, devenind un valoros auxiliar didactic și o mărturie a prieteniei transfrontaliere.

Recunoștință pentru „Educație Online fără Hotare”

Succesul acestui parteneriat nu ar fi fost posibil fără suportul oferit de Programul de parteneriate transfrontaliere „Educație Online fără Hotare”. Participanții și-au exprimat recunoștința profundă pentru această oportunitate de conectare, care deschide uși spre un schimb autentic de bune practici și sprijină dezvoltarea profesională a cadrelor didactice.

Astfel de proiecte reconfirmă misiunea școlii de astăzi: aceea de a modela caractere, de a dărâma bariere și de a construi o educație modernă, incluzivă și profund ancorată în valorile neamului nostru. Felicitări elevilor și profesorilor de la Soroca și Vrancea pentru această minunată pagină de istorie pedagogică comună! (N. R. – Sursă documentară: [Observatorul de Nord](#))

RED. Chișinău

O punte între Soroca și Mărășești

Protagonistii acestei povești educaționale sunt elevii claselor a VI-a „C” și a VII-a „B” de la Liceul Teoretic „Ion Creangă” din municipiul Soroca, ghidați cu dăruire de profesoarele Olga Guțu și Elena Alexandrov. Aceștia au lucrat la unison cu colegii lor din România – elevii și cadre didactice de la Liceul Teoretic „Eremia Grigorescu” și Școala Gimnazială „Ecaterina Teodoroiu” din

• Concursul și Expoziția de Arte Plastice „Dr. Sorin Ciobanu”

Expoziția *România, file de istorie* dedicată memoriei medicului radiolog Sorin Ciobanu, găzduită de Sala Cupola a Bibliotecii Județene „G.T. Kirileanu” Neamț, a intrat deja în tradiția vieții culturale nemțene, întrunind, și în acest an, o valoroasă prezență. Tema actualii ediții a fost **România, file de istorie**. Participanții, cu vârste cuprinse între 6 și 18 ani, au manifestat un interes crescut pentru complexitatea subiectelor alese. Diverse sub aspect tehnic, lucrările ilustrează modul și gradul de însușire a limbajului plastic. Ele aparțin elevilor de la Școala Gimnazială „Nicolae Buleu” Mărgineni, Școala Gimnazială nr. 2 Piatra-Neamț, Palatul Copiilor Piatra-Neamț, Liceul de Arte „Victor Brauner” Piatra-Neamț, Colegiul Național „Calistrat Hogaș” Piatra-Neamț și Colegiul Național de Informatică Piatra-Neamț.

„Istoria României este o călă-

torie fascinantă și ați avut o gamă largă de inspirație... Cuvântul istorie poate fi folosit și în alte domenii, de exemplu, Istoria artei, Istoria muzicii, Istoria sportului, Istoria cinematografului, modele notorii de reprezentare prin pictură. Personajul

și Palatul Copiilor din Piatra-Neamț, pentru că, an de an, aduc memoriei doctorului Sorin Ciobanu acest binemeritat omagiu”, a declarat prof. Mihaela Mereuță, managerul Bibliotecii Județene „G.T. Kirileanu” Neamț.

meros public. Evenimentul a fost organizat de Asociația Culturală „Arte.Ro” din Piatra-Neamț, în parteneriat cu Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu” Neamț și Palatul Copiilor din Piatra-Neamț. Premiile, în valoare de 6.300 de lei, au fost acordate de dr. Mariana Ciobanu, prof. Cristina Petrariu, prof. univ. dr. Mihai Dascălu, ing. Cătălin Ciobanu, dr. Tudor Ciobanu, arh. Daniela Lospa și au răsplătit toate categoriile de vârstă.

Violeta MOȘU

România, file de istorie

principal al lucrărilor voastre am observat că este Ștefan cel Mare, probabil și pentru faptul că se împlinesc 550 de ani de la Bătălia de la Valea Albă-Războieni. Lucrările prezentate sunt de o calitate superioară, ceea ce ne-a obligat să acordăm mai multe premii. Vă mulțumesc și vă doresc mult succes în continuare”, a spus dr. Mariana Ciobanu, vicepreședintele Asociației Culturale „Arte. Ro”.

„Știu că v-ați străduit foarte mult, iar rezultatele muncii voastre se văd. Ați reușit să creați lucrări remarcabile, care ne-au impresionat pe toți, fapt pentru care vă felicităm. Mulțumim inițiatorilor acestui concurs, Asociația Culturală „Arte.Ro”

Vernisajul și festivitatea de premiere au avut loc pe 5 iunie 2026, în Sala Cupola, în prezența unui nu-

Strălucire și performanță la Concursul Național „Elena Botez”

Ajuns la cea de-a IX-a ediție, Concursul de Interpretare Vocală „Elena Botez”, desfășurat în 29 mai 2026, în Sala „Theodor Macarie” a Liceului de Arte „Victor Brauner”, – a fost și de această dată plin de strălucire. Participanții pasionați de muzica clasică au avut ocazia să își demonstreze măiestria artistică și să evolueze într-un cadru competitiv. În afară de secțiunea consacrată de canto clasic (elevi/ studenți/ masteranzi), anul acesta s-a mai concurat și la canto clasic secundar și canto clasic amatori.

Reamintim că această competiție a fost înființată la inițiativa **Celliei Caterina Costea**, una dintre cele mai apreciate voci ale generației actuale și solistă a Operei Naționale din Atena (Grecia), care s-a remarcat nu doar prin cariera internațională impresionantă, ci și prin devotamentul față de formarea tinerilor artiști. În semn de profund respect pentru profesoara sa de canto, **Elena Botez** – personalitate emblematică a școlii nemțene de muzică, ce și-a pus amprenta asupra multor generații –, artista a înființat această confruntare, care este o platformă menită să descopere și să susțină noile talente ale artei lirice românești.

La concurs s-au înscris 73 de concurenți. Conform regulamentului, repertoriul a trebuit interpretat din memorie, în limba originală, la clasele IX-XII fiind obligatoriu un lied și o arie iar la studenți și masteranzi un lied și două arie de operă, diferite ca epocă sau stil.

Criteriile de evaluare au fost următoarele: alegerea repertoriului, respectarea textului muzical, tehnica vocală, interpretarea artistică (muzicalitate, expresivitate), ținută și impresie artistică.

Juriul acestei ediții a fost alcătuit din personalități marcante ale artei operei și pedagogiei muzicale, artiști și profesori care prin activitatea și

experiența lor contribuie la promovarea excelenței în interpretarea vocală. Calitatea de președinte a revenit sopranei **Cellia Caterina Costea**, căreia i s-au adăugat tenorul **Andrei Fermeșanu**, director general al Operei Naționale Române, Iași și soprana **Gabriela Pepelea** – conf. univ. dr. la Academia de Muzică „Gheorghe Dima”, Cluj-Napoca, Extensia Piatra-Neamț. La secțiunea de canto secundar și amatori, membrii juriului au fost prof. **Alexandra Ioana Costin** (Liceul de Arte „Victor Brauner”) și prof. **Claudia-Elena Vasilache-Kost** (Colegiul Național de Artă „George Apostu”, Bacău).

La ora 9,00 a început o zi lungă de competiție intensă, plină de emoții și disciplină, în care fiecare concurent a transformat scena într-un examen al măiestriei și al rezistenței artistice. Ritmul a devenit tot mai dens. Zeci de interpretări s-au succedat, fiecare cu propriile dificultăți tehnice și artistice. Soliștii și-au dozat energia cu precizie: să-și protejeze vocea, să-și păstreze calmul, să-și mențină concentrarea. Au fost probe de virtuozitate vocală, însă era lesne de înțeles că în spatele fiecărei arii se aflau ascunse ore de studiu, ani de formare și un curaj imens.

Și iată că a venit și momentul Galei Laureatilor, târziu în seară, deschisă de gazda competiției, prof. **Carmen Corlățeanu** - director al Liceului de Artă „Victor Brauner”, care a dat mai întâi cuvântul reprezentantului ISJ Neamț, inspector **Steluța Postolică**: *Este o mare bucurie pentru mine să vă fiu din nou alături într-un moment în care Liceul*

„Victor Brauner” organizează o Gală a Excelenței, căreia Inspectoratul Școlar îi recunoaște valoarea. Aș vrea să vă mulțumesc pentru încă o vizită la acest concurs care înseamnă foarte mult din punct de vedere artistic, moral, social, sufletesc și să vă felicit călduros pentru tot ceea ce ați reușit.

Cu titlul de invitat special a fost prezent și prof. **Mihăiță Albu**, director al Liceului de Artă timp de aproximativ 30 de ani, care a pus umărul la înființarea celor trei mari concursuri existente astăzi: „Carl Czerny”, „Emanuel Elenescu” și „Elena Botez”. Cu modestia și jovialitatea specifice, nealterate de-a lungul anilor, dumnealui a adresat, printre altele, și cuvinte de mulțumire colectivului liceului, care cu perseverență și seriozitate, duce mai departe aceste inițiative.

Printre câteva observații critice, soprana Cellia Caterina Costea a mai adăugat: *Încheiem a IX-a ediție a Concursului de Interpretare „Elena Botez” cu speranța că vor urma cât mai multe altele în viitor și că vom avea cât mai mulți participanți. Anul acesta a fost un număr record, ceea ce ne bucură foarte mult. Concuranța a fost foarte mare și au fost elevi și studenți foarte buni. Totodată*

trebuie ca fiecare să înțeleagă că există zile mai bune sau mai puțin bune, membrii juriului sunt diferiți și fiecare aude în felul său.

După evoluția celor zece finaliști, a urmat deliberarea juriului, care a optat pentru mezzosoprana **Paula Lorena Scurtu**, elevă în clasa a XII-a la Liceul de Arte „Victor Brauner” din Piatra-Neamț (prof. îndrumător **Narcisa Elena Pavel**, prof. corepetitor **Daniel Rudichi**). Stăpânind un registru interpretativ de mare finețe, ea a câștigat **Marele Premiu al celei de-a IX-a ediții a Concursului Național de Interpretare Vocală „Elena Botez”**, fiind răsplătită și cu **Premiul Special oferit de Opera Națională Română din Iași**. La categoria studenți și masteranzi **Marele Premiu** a revenit **Ioanei Rusu**, anul II la Universitatea Națională de Muzică București, căreia de asemenea i-a fost oferită și posibilitatea de a participa ca interpretă la stagiunea artistică viitoare a Operei din Iași. Au mai primit această șansă din partea directorului Operei din Iași, Andrei Fermeșanu: **Sahaidica Alexia-Teodora** (Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă” Iași) și trei tinere talente de la Universitatea Națională de Arte „George Enescu”, Iași, și anume **Romila Ana, Iliescu Cristina-Ioana, Vecliuc Andreea-Cătălina**.

Nu se poate încheia fără a se adresa un cuvânt de apreciere organizatorilor, în primul rând conducerii Liceului de Arte „Victor Brauner” – director prof. Carmen Corlățeanu, precum și Inspectoratului Școlar Județean Neamț, reprezentat prin prof. Steluța Postolică, inspector pentru educație extrașcolară. Meritele aparțin apoi catedrei de canto clasic, prezentă prin prof. **Olguța Toma** – coordonator concurs, prof. **Narcisa Pavel**, prof. **Alexandra Ioana Costin** și prof. **Cristina Ilie**.

Gianina BURUIANĂ

Paula Lorena Scurtu și Ioana Rusu

Lauri pentru mezzosoprana Paula Lorena Scurtu

Mezzosoprana Paula Lorena Scurtu, elevă în clasa a XII-a la Liceul de Arte „Victor Brauner” din Piatra-Neamț (prof. îndrumător Narcisa Elena Pavel, prof. corepetitor Daniel Rudichi), a înregistrat un nou succes care îi atestă incontestabil valoarea. Stăpânind un registru interpretativ de mare finețe, ea a câștigat Marele Premiu al celei de-a IX-a ediții a Concursului Național de Interpretare Vocală „Elena Botez”, fiind răsplătită și cu premiul special oferit de Opera Națională Română din Iași.

Bravo, Paula Lorena Scurtu! Felicitări pentru această reușită minunată! Mulțumim distinsului juriu pentru apreciere și susținere! Mulțumesc colegului meu, pianistul Daniel Rudichi, precum și tuturor celor care ne-au fost alături și au apreciat munca noastră!, a declarat prof. Narcisa Elena Pavel.

Paula Lorena Scurtu spune că încheie această etapă a vieții sale cu recunoștință, bucurie și amintiri dintre cele mai frumoase. Premiile reprezintă nu doar o recompensă pentru munca depusă, ci și o amintire prețioasă a ultimului său concurs în calitate de liceană.

Faptul că primesc aceste distincții la ultimul meu concurs din perioada

liceului le face cu atât mai valoroase și mai emoționante pentru mine. Această reușită nu ar fi fost posibilă fără sprijinul oamenilor care mi-au fost alături pe parcursul acestui drum. Îi mulțumesc din suflet doamnei profesoare de canto Narcisa Elena Pavel pentru răbdare, încercare, îndrumare și pentru toate lecțiile care m-au ajutat să cresc atât artistic, cât și personal. Mulțumiri sincere domnului profesor corepetitor Daniel Rudichi pentru profesionalism, susținere și pentru fiecare moment petrecut împreună în pregătirea acestui concurs. De asemenea, adresez mulțumiri distinsului juriu, din care au făcut parte soprana Cellia Costea, solistă a Operei Naționale din Atena, Andrei Fermeșanu, managerul Operei Naționale Române din Iași, și doamna Gabriela Pipelea, conf. univ. dr. în cadrul Academiei Naționale de Muzică „Gheorghe Dima” Cluj-Napoca, Extensia Piatra-Neamț, pentru aprecierea, sprijinul și oportunitatea oferite, a menționat Paula Lorena Scurtu.

Anul trecut, Paula Lorena Scurtu a câștigat faza națională a Olimpiadei de Interpretare Instrumentală, Vocală și Studii Teoretice Muzicale (9-11 aprilie 2025, Galați), cu punctaj maxim.

Violeta MOȘU

(urmare din pag. 1)

tot Imperiul Austro-Ungar fierbea din cauza luptei de emancipare a „minorităților” (în realitate, a popoarelor) care erau, de fapt, majoritatea. „Minoritățile”, adică cehii, slovacii, slovenii, croații, ucrainenii, sârbii, românii și alții, voiau să scape de „jug”, cum se spunea și se scria atunci. De aceea, la finele Primului Război Mondial, în anul 1918, toate aceste „minorități”, denumite, unele cu dispreț, „populații de periferie” sau „popoare fără istorie”, s-au revoltat și s-au emancipat. Atunci, imperiul cu picioare de lut, care a existat 51 de ani (1867-1918) s-a destrămat în câteva săptămâni și pe ruinele sale s-au format Cehia, Slovacia (devenite curând Cehoslovacia), Slovenia, Croația și s-au întregit România, Serbia (alăturată apoi, ca și alte foste provincii, Iugoslaviei), Polonia, Ucraina. Unele teritorii au fost apoi înghițite de colosul bolșevic (devenit ulterior Uniunea Sovietică), iar centrele fostului imperiu (adică țările dominante) s-au metamorfozat în republicile Austria și Ungaria, reduse la granițele lor etnice. Să spunem că românii nu ar fi fost asupriți în Austro-Ungaria și că Octavian Goga s-a „lamentat” degeaba, dar cehii, slovacii, croații, slovenii și toți ceilalți s-au pornit „de nebuni” să se desprindă de vechii stăpâni și să facă state separate ori să se alăture celor existente? La fel s-a spus și la destrămarea URSS, de către unii „patrioți” nostalgici după „imperiul roșu”, anume că „republicile” nu au fost recunoscătoare binelui făcut de Moscova. Care „bine”? Dacă ar fi fost bine, oare pleca vreun popor sau fragment de popor de sub scut? Dacă românii (câteva milioane de oameni), cehilor, slovacilor, croaților, slovenilor, sârbilor, rutenilor, bosniacilor etc. le-ar fi fost bine în „Babilonul” austro-ungar, dacă Austro-Ungaria ar fi fost raiul pe pământ, se mai emancipa vreo țară, vreun popor, vreun

om? Cum să duci prostia, ignoranța, tupeul, xenofobia, șovinismul până într-acolo încât să-i absolvi pe stăpâni și să-i acuzi pe supuși? Este clar că Austro-Ungaria a fost un eșec al istoriei și că, după circa cinci decenii de funcționare forțată, s-a frânt, s-a rupt, s-a coborât în neant. Absurdul vieții din această dublă monarhie este descris destul de bine și în literatură, dacă este să nu le dăm crezare istoricilor. Este destul să-i citim pe Franz Kafka, pe Jaroslav Hašek, pe Karel Čapek, pe Robert Musil și pe mulți alții ca să înțelegem complicatul sistem de asuprire a popoarelor și a multor comunități și structuri sociale pus la punct de monarhia habsburgică și de aparatul său. În literatura popoarelor și populațiilor supuse în im-

Goga și iarăși Goga

periu cu aparență de mare civilizație sunt sute de opere care critică regimul. La noi, chiar și criticii propriului popor – românii nu aveau de ce să nu fie criticați, de alții ori de ei înșiși – cum este Emil Cioran, nu-și pot reprima respingerea față de regimul care avea câteodată alură de călău. Filosoful folosea expresia „jandarmul cu pană de cocoș”, ca imagine ironică și simbolică pentru autoritatea austro-ungară de dinainte de 1918. Acest jandarm maghiar devenise în memoria colectivă românească din Transilvania semnul administrației ungare apăsătoare, al disciplinei autoritare, al supravegherii și intimidării satelor românești. Uneori, Cioran este nostalgic după ordinea lumii dispărute, mai ales în comparație cu lentoarea și neseriozitatea Balcanilor, dar se înflorează mereu, ca în copilărie, la amintirea „jandarmului cu pană de cocoș”.

Poezia lui Goga nu putea să nu evoce această lume nedreaptă în care a trebuit să-și trăiască poetul circa patru decenii din viață. Firește, cel plecat din Mărginimea Sibiului (ca și Cioran) a învățat foarte bine ungurește, s-a adaptat foarte bine la lumea aceea și s-a purtat mereu ca un cetățean fidel al statului în care trăia. Goga a fost, în același timp, un admirator al literaturii maghiare clasice și moderne. A studiat încă din anii de liceu de la Sibiu și apoi ca student, la Universitatea din Budapesta, opera lui Petőfi Sándor și Madách Imre, și a fost un apropiat al lui Ady Endre. Madách Imre l-a atras pe Goga din tinerete, primele încercări de traducere din „Tragedia omului” datând din anii de școală. Apariția „Tragediei omului” în volum, în traducerea lui Goga, s-a produs în 1934 și a fost primită ca „o strălucită creație poetică având aceeași valoare ca și originalul”. George Călinescu a observat că traducerea lui Goga e făcută într-o românească ce se apropie de perfecțiunea și frumusețea limbii lui Eminescu: „E limba și chiar stilul lui Eminescu, potrivit vremii noastre și e tocmai interesant să se vadă un poet clasic care izbutește să fie plastic prin vorbe, pentru ureche, nu prin colorism”. (Va urma)

(N. R. – Articolul „Goga și iarăși Goga” (purtând uneori subtitlul sau publicat în cadrul grupajului „Războiul cu istoria. Cazul Goga”) a fost încredințat inițial spre publicare **cotidianului transilvănean „Făclia” din Cluj**. Textul a apărut pentru prima dată în format digital și tipărit pe **Ziarul Făclia** în luna **aprilie 2026**. Articolul a fost scris ca o reacție fermă a istoricului față de controversele publice privind eliminarea numelui poetului Octavian Goga din spațiul public (redenumirea bibliotecilor și înlăturarea busturilor). Ulterior, textul a fost preluat și republicat de diverse alte platforme și ziare naționale sau regionale, printre care: **Cuvântul Liber**, **Jurnalul Național**, Platforma juridică **JURIDICE.ro**)

„Crezi că știi?!” – Concurs de cultură generală între liceele din Piatra-Neamț

În data de 26 mai 2026, Fundația Autonom a organizat cea de-a VI-a ediție a concursului de cultură generală „Crezi că știi?!”, pentru elevii liceelor din orașul nostru.

Deși atmosfera a fost caracterizată prin fair-play, entuziasm, energie molipsitoare, emoțiile au fost intense, fiecare echipaj dorindu-și cu ardoare victoria.

Obiectivele declarate au fost încurajarea curiozității și spiritului de echipă precum și cultivarea bucuriei competiției. Fiecare dintre cele 12 licee a participat cu câte un lot format din trei elevi, având și susținători în rândul publicului, care la rândul lui a avut sesiuni de întrebări, răspunsurile corecte fiind premiate cu cărți, pixuri, agende, căști etc. Chestionarul adresat de organizatori concurenților și publicului a fost de dificultate medie și a acoperit opt domenii: limbă și literatură, istorie, geografie, științe (matematică, fizică, chimie), arte, mitologie și expresii latine, biologie, diverse.

Derularea impecabilă a evenimentului a avut la bază eforturile

organizatorilor și ale voluntarilor, condițiile tehnice excelente, respectarea unui regulament clar, – care a impus respect reciproc între participanți, comportament civilizată în

Finaliștii

susținerea echipei aparținătoare, aplauze și încurajări, lipsa fraudelor, inclusiv interzicerea folosirii telefoanelor mobile în public etc.

După o confruntare intensă, în care armele nu au fost forța sau agresivitatea, ci rapiditatea minții, logica și cultura acumulate, laurii au

fost obținuți de elevii *Colegiului Național „Calistrat Hogas”*. Mai departe pe podium s-au clasat *Colegiul Național de Informatică* și *Colegiul Național „Gheorghe Asachi”*.

Premiile oferite de Fundația Autonom au fost foarte generoase: pentru premiul I s-a dăruit fiecărui membru al echipei o tabletă și un rucsac cu surprize, secunzii au obținut o cameră foto instant și un rucsac cu surprize, iar cei de pe locul III căști wireless și același rucsac.

Dar surprizele nu s-au încheiat odată cu premiarea, ci au continuat cu o întâlnire absolut spectaculoasă cu o sportivă excepțională, definită

prin disciplină, eleganță în scrimă și o carieră plină de medalii la cel mai înalt nivel. Este vorba despre **Ana Maria Brânză**, considerată cea mai titrată spadasiină din istoria scrimii românești: campioană olimpică, mondială și europeană, lider mondial ani la rând și una dintre cele mai respectate sportive ale României. A cucerit auditoriul imediat prin farmecul personal, prin modestie și prin misterul cu care a istorisit povestea fetei cu masca tricoloră. A transmis adolescenților că ea nu este doar o campioană, ci un model de viziune, că munca zilnică și riguroasă este primordială, că trebuie să te ridici cu curaj după fiecare eșec, că este necesar să te concentrezi pe soluții nu pe scuze, că educația și cultura nu sunt opționale.

Pentru fiecare dintre elevii participanți activitatea a avut un puternic impact personal, prin combinarea trăirilor cu valoare de amintire cu îmbogățirea orizontului cultural și, de ce nu, poate cu un nou mod de a privi lumea și viața.

Gianina BURUIANĂ

Vineri, 12 iunie 2026, Căminul Cultural Pângărați Castel a fost gazda unui eveniment deosebit pentru comunitatea locală, la care au participat oaspeți din mai multe colțuri ale țării. Este vorba despre lansarea cărții „**Tatălui meu, cu dragoste!**”, scrisă cu sensibilitate și talent de **Sabina Mircea Stănescu** și dedicată tatălui său, **Gheorghe Mircea**, o personalitate marcantă a învățământului nemțean. Pornind de la memoriile părintelui său, autoarea îi aduce un adânc elogiu, având în vedere trei ipostaze majore: *omul, dascălul și tatăl*, una mai impresionantă ca cealaltă.

Sabina Mircea Stănescu

Amfitrioana sărbătorii a fost directoarea școlii din localitate, **prof. Carmen Muraru**, care a remarcat că *este vorba despre un eveniment special pentru comuna Pângărați, ce ne-a reunit pentru lansarea unei cărți nemaipomenite, care surprinde între copertile sale o viață de om începută acum 104 ani, dar care, iată, continuă prin aducerea aminte a celor prezenți și a celor ce vor veni.*

A urmat un moment de reculegere în memoria celui considerat printre întemeietorii învățământului modern din comună și din județul

Neamț, deși a fost numit în subtitlul cărții, de către fiica acestuia, „un dascăl de modă veche”. Apoi, pe scena Căminului Cultural, remarcabil prin arhitectura sa și prin eleganța modului de prezentare, alături de autoare și amfitrioană, au urcat și ceilalți oaspeți de onoare: primarul comunei Pângărați – **Cristinel**

roase premii de stat iar activitatea sa a fost surprinsă în presa națională a vremii.

Suntem aici nu doar pentru lansarea unei cărți, ci și pentru a cinste memoria unui om care și-a dedicat viața școlii, cărții, oamenilor din comuna Pângărați. Vorbim despre un dascăl respectat, un model de serio-

Tatălui meu, cu dragoste! Lansare de carte – Sabina Mircea Stănescu

Croitoriu –, ing. **Dan Mircea**, strănepot al profesorului Gheorghe Mircea, inv. **Elena Nemțanu**, având la activ peste patru decenii de carieră pedagogică în Pângărați, profesor de matematică **Crețu Constantin**, fost elev al eroului cărții. În sală s-au aflat membri ai familiei Mircea, veniți din Pângărați, Piatra-Neamț, Iași, Târgu Mureș ș. a., prietenii ai autoarei, foști elevi, oameni ai școlii din comună, cunoștințe etc.

În anul 1982, pe când terminam facultatea, i-am pus tatălui meu în mână un caiet, și pentru că ne vedeam mult mai rar, l-am rugat să scrie acolo tot ce n-aveam timp să vorbim. A început să istorisească mult mai târziu, prin anul 1985, dar esențial este că mi-a dăruit acel caiet și mi-a spus să fac ce vreau cu el deși mie nici prin cap nu-mi trecea atunci că am să scriu o carte – a declarat Sabina Mircea Stănescu, referindu-se la geneza volumului său. Ca profesoară de engleză, scriitoarea a mărturisit că s-a străduit ca de-a lungul carierei să dea mai departe elevilor săi tot ceea ce a moștenit de la tatăl său, învățător, apoi profesor de matematică-fizică și timp de 27 de ani directorul de școală, prima din țară care a funcționat pe cabinet. A primit nume-

zitate, de bunătate și implicare în viața cetățenilor. Generații întregi i-au trecut prin mâini și de aceea nu este întâmplător că strada pe care se află primăria din Pângărați și școala din Pângărăcior îi poartă numele – a apreciat primarul Cristinel Croitoriu, gazda evenimentului.

Un discurs încărcat de emoție a avut și inv. Elena Nemțanu: *Îmi amintesc de acele cabinete școlare de care m-am bucurat foarte mult și care s-au păstrat pentru că elevii erau de o disciplină deosebită. Domnul director avea o asemenea prestață, încât, de rușine, din respect, poate și puțin de frică, reușeau ca elev să-ți urmezi drumul. Reco-*

mand cartea pentru că te umple de sentimente, de trăiri, de emoții și pentru că te ajută să înțelegi că atunci când vrei să te autodepășești totul se poate face numai prin educație. O felicit pe Sabina pentru că ne-a adus în prezent, cu atâta deschidere, o realitate pe care eu am trăit-o și pe care o recunosc.

Merită apreciată și valoarea educativă a capitolului „*Gheorghe Mircea-tatăl*”, pe care autoarea îl începe percutant: „*Ceea ce am învățat de la el, de bunăvoie sau constrânsă, a devenit conduită și mi-a asigurat un bagaj de cunoștințe care mi-au ușurat ulterior viața ca adult și ca dascăl.*” Descrie apoi cum tatăl i-a cultivat valoarea muncii, cum a învățat să prețuiască muzica clasică, cât de frumos comunicau, cum împărtășeau pasiuni comune, întâmplări și năzbâții memorabile, care au constituit farmecul copilăriei sale și nu numai.

La final, autoarea a încurajat publicul să pună întrebări, iar răspunsurile au fost ample și străbătute de emoția nostalgiei, ultima secvență fiind sesiunea de autografe. De menționat că volumul a apărut la Editura Nona.

Gianina BURUIANĂ

Cald omagiu al comunității

EXPOZIȚIE: Ziua Națională a Martirilor din temnițele comuniste din România

Complexul Muzeal Național Neamț a organizat în data de 11 mai 2026, ora 14, la Muzeul de Istorie și Arheologie din Piatra-Neamț o expoziție temporară cu prilejul cinstirii Zilei Naționale a Martirilor din temnițele comuniste din România, avându-i ca invitați pe doamna Cornelia Anichitei, nepoata părintelui Dimitrie Bejan și Pr. Lect. Univ. Dr. Aurel Florin Țuscanu, care a susținut comunicarea cu titlul „Părintele Ioan Păvăluță, un martir al temnițelor comuniste”.

Acest proiect expozițional are la bază cercetarea unor documente din cadrul Arhivelor Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității Statului și Arhivelor Militare Naționale Române, și își propune omagierea personalității complexe a părintelui mărturisitor Dimitrie Bejan, unul din opoziții de seamă ai regimului comunist de la București.

Părintele Dimitrie Bejan a fost mobilizat pe front ca preot militar cu gradul de căpitan în cadrul Regimentului 6 Vânători, Divizia 14 Infanterie, participând la campania de eliberare a Basarabiei și Bucovinei începând cu data de 22 iunie 1941. A fost rănit în două rânduri la Vadul Nistrului, ulterior participând la acțiunile desfășurate în teatrele de operațiuni militare din regiunile Odesa, Crimeea, Caucaz, fiind luat prizonier în contextul încercării

de la Stalingrad, din data de 20 decembrie 1942. A fost condamnat la moarte la Moscova în anul 1948, pentru scrierea și difuzarea în lagăr a unui manuscris reprezentând o istorie a provinciilor românești, Basarabia și Bucovina, referitor la apartenența acestora la patria mamă, România. Potrivit mărturiilor sale, este eliberat din prizonierat în anul 1948, în data de 23 decembrie 1948, aflându-se în gara din Focșani, de unde a fost preluat de autoritățile militare române și internat în lagărul rusesc de triere a prizonierilor din această localitate. Având un dosar politic fabricat în Uniunea Sovietică pentru declarațiile referitoare la provinciile românești Basarabia și Bucovina, a fost arestat la București în data de 14 aprilie 1949, fiind condamnat prin sentința cu numărul 77 din anul 1950, la opt ani de închisoare corecțională, cu executare de la data reținerii. După 16 ani de temniță grea în sistemul concentraționar comunist din România, a fost eliberat din Penitenciarul de la Aiud în data de 31 iulie 1964, conform Decretului Lege numărul 311/1964. A fost urmărit permanent de Securitatea română până în data de 22 decembrie 1989, când a căzut regimul comunist al lui Nicolae Ceaușescu. (N. R. – Prelucrare Comunicat de presă)

Red.

Curaj în tăcere: femei care au înfruntat comunismul

La Editura Presa Universitară Clujeană din Cluj-Napoca, a apărut recent lucrarea *O altă față a Rezistenței: femei împotriva comunismului*, coordonată de Gabriela Rățulea, Ana-Maria Bolborici, Daniela Sorea și Florin Nechita.

Rezultat în urma cercetărilor realizate în cadrul proiectului *WORTH – Women in Resistance in the 20th Century (2022–2024)*, finanțat de Uniunea Europeană prin programul Citizens, Equality, Rights and Values (CERV), volumul reprezintă o contribuție esențială la istoriografia românească recentă, readucând în lumină rolul crucial, dar adesea ignorat, al femeilor în lupta împotriva regimului comunist totalitar din țara noastră.

După cum apare în titlul volumului, sintagma „O altă față a Rezistenței”, sugerează explicit intenția de revizuire a paradigmei istorice dominante, „cealaltă față” indicând existența unei istorii insuficient explorate, marginalizate, în mare parte, de narativele tradiționale despre anticomunism. Formula ne trimite și la ideea pluralității formelor de rezistență: rezistență armată, spirituală, familială, simbolică sau memorială.

Cunoaștem că, după anul 1989, în istoriografia românească, rezistența anticomunistă a fost asociată predominant cu lupta armată masculină din munți, cu elitele politice persecutate sau cu disidența intelectualilor. Volumul propune o deplasare a accentului către experiențele femeilor (fie ca participante directe la rezistență, fie ca sprijin logistic,

păstrătoare ale memoriei familiale, victime ale detenției politice, deportării, supravegherii și marginalizării sociale), contribuind la extinderea semantică a noțiunii de rezistență, înțelegând-o nu doar ca opoziție militară sau politică explicită, ci și ca formă de supraviețuire morală, solidaritate comunitară și conservare a identității. Studiul demonstrează că femeile nu au fost doar „anexe” sau sprijinuitoare pasive, ci actori politici și sociali de prim rang, activând pe multiple fronturi: rezistența armată (luptătoare active în grupurile din munți), rezistența civilă (distribuirea de manifeste, organizarea unor rețele de informații), rezistența prin supraviețuire (păstrarea demnității în închisori precum Mislea sau Miercurea Ciuc, protejarea familiilor distruse în urma arestărilor). Această temă a luptei femeilor împotriva comunismului este deosebit de importantă deoarece represiunea exercitată de către regimul comunist asupra lor a avut caracteristici specifice. Pe lângă detenția politică propriu-zisă, femeile au fost adesea supuse presiunii familiale și sociale; stigmatizării ca „soții”, „fiice” sau „mame” ale „dușmanilor poporului”; excluderii profesionale; controlului reproductiv și ideologic; supravegherii permanente exercitate de aparatul represiv.

Volumul îmbină rigoarea documentelor de arhivă (dosare de la CNSAS) cu fragilitatea și forța mărturiilor de istorie orală, oferind un portret colectiv al curajului feminin sub teroare.

Lecturând și analizând informațiile prezentate, vom afla răspun-

suri la unele aspecte precum: recuperarea memoriei feminine, femeile în rezistența armată din munți (susținătoare și luptătoare), universul concentraționar feminin (specificul detenției feminine, maternitatea în spatele grătilor, forme de rezistență spirituală), rezistența cotidiană și elitele feminine, studii de caz și biografii devenite simbolice etc.

În contextul canonizării de către Patriarhia Română a celor 16 femei românce cu viață sfântă, cartea de față adaugă tabloului jertfei feminine un număr reprezentativ de cazuri.

Din perspectivă academică, subiectul nu doar elogiază eroismul, ci este relevant din cel puțin trei motive majore: reevaluarea conceptului de „rezistență”; integrarea perspectivei de gen în istoria comunismului; recuperarea memoriei individuale și colective a victimelor represiunii. Volumul se află la intersecția mai

multor domenii de cercetare: istorie contemporană, studii de gen, memorie culturală și istorie orală. O asemenea abordare interdisciplinară este caracteristică cercetărilor recente privind regimurile totalitare, unde accentul cade tot mai mult pe experiența cotidiană, pe biografii și pe mecanismele microistorice ale represiunii.

Din punct de vedere cultural și educațional, un asemenea studiu are și o importantă funcție memorială: el contribuie la transmiterea către noile generații a unei istorii a rezistenței văzută nu doar prin prisma eroismului militar sau politic, ci și prin cea a rezilienței umane cotidiene.

Cartea poate fi citită atât ca demers istoric, cât și ca intervenție culturală și etică. Ea participă la procesul mai amplu de asumare critică a trecutului regimului comunist în România și la recuperarea unor biografii feminine care au rămas mult timp în afara discursului public dominant.

În concluzie, lucrarea reprezintă o lectură valoroasă atât din perspectivă istorică, cât și umană, aducând în prim-plan destine, curaj și forme de opoziție adesea trecute sub tăcere. Cartea contribuie la înțelegerea realităților regimului comunist și la recuperarea memoriei unor femei care au avut un rol important în Rezistența anticomunistă. O lectură analitică a acestei lucrări poate încuraja reflecția asupra libertății, demnității și responsabilității civice, teme actuale și astăzi.

Prof. dr. Mihai FLOROAIA

Ziua Victor Brauner: Avangarda fără sfârșit – Ediția a XIII-a

Duminică, 14 iunie 2026, Muzeul de Artă Piatra-Neamț a găzduit cea de-a XIII-a ediție a manifestării culturale „Ziua Victor Brauner”. Totul s-a desfășurat sub genericul „Avangarda fără sfârșit”, un eveniment dedicat celebrării operei și moștenirii artistice a pictorului și reprezentantului avangardei europene, Victor Brauner. Manifestarea a fost organizată de Comunitatea Evreilor Piatra-Neamț și Federația Comunităților Evreiești din România, în cola-

borare cu Teatrul Tineretului, Complexul Muzeal Național Neamț / Muzeul de Artă Piatra-Neamț, Uniunea Artiștilor Plastici din România / Filiala Neamț și Liceul de Artă „Victor Brauner” Piatra-Neamț. Programul a debutat la Muzeul de Artă Piatra-Neamț, unde a avut loc, la ora 10:00, Colocviul „Avangarda fără sfârșit”. Apoi, de la ora 12:00, a urmat vernisajul expoziției „Victor Brauner – Opera pe hârtie”, care a reunit gravuri, publicații și afișe din colecția Galeriei DADA din București, fondată de Cristinel Popa. Expoziția a fost curatori-

atată de criticul de artă Cătălin Davidescu, care a prezentat acest proiect expozițional inedit alături de scriitorul și criticul de artă Emil Nicolae. Evenimentul i-a oferit publicului șansa să descopere aspecte mai puțin cunoscute ale creației lui Victor Brauner, iar expoziția rămâne deschisă pentru vizitare în perioada 15 iunie – 1 iulie 2026. Evenimentul a continuat la Sinagoga „Baal Șem Tov”, unde s-a vernisat o expoziție de pictură organizată de Uniunea Artiștilor Plastici / Filiala Neamț. În final, „Ziua Victor Brauner” s-a încheiat la Teatrul Tineretului, unde s-a vizionat spectacolul „Ghimpl-Netotul”, după Isaac Bashevis Singer, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură.

Red.

FEDERAȚIA COMUNITĂȚILOR EVREIEȘTI DIN ROMÂNIA-C.M. • COMUNITATEA EVREILOR PIATRA-NEAMȚ • COMPLEXUL MUZEAL NAȚIONAL NEAMȚ • MUZEUL DE ARTĂ PIATRA-NEAMȚ • TEATRUL TINERETULUI PIATRA-NEAMȚ • UNIUNEA ARTIȘTILOR PLASTICI DIN ROMÂNIA-Filiala Neamț • LICEUL DE ARTĂ „VICTOR BRAUNER” PIATRA-NEAMȚ

MUZEUL DE ARTĂ PIATRA-NEAMȚ
(sala Iulia Hălăuceșcu, parter)

EXPOZIȚIA
„Victor Brauner – OPERA DE HÂRTIE”

•gravură, publicații, afișe•

din colecția Galeriei DADA / Cristinel Popa, București
Curator: criticul de artă Cătălin Davidescu

Vernisajul: duminică, 14 iunie 2026, ora 12.00
Deschisă în perioada: 15 iunie 2026 – 1 iulie 2026

TELE

Tradiție și metodă: Experiența unui fellowship „David Prodan”

Direcția Patrimoniul Cultural Universitar din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” (UBB) din Cluj-Napoca organizează anual două sesiuni de selecție (în lunile mai și septembrie) pentru acordarea bursei „David Prodan”. Acest fellowship sprijină stagii de cercetare cu o durată cuprinsă între una și patru săptămâni. Programul se adresează cercetătorilor postdoctorali, cadrelor didactice și doctoranzilor din țară și din străinătate, remarcați prin contribuții originale în domeniul științelor socio-umane.

Academicianul David Prodan (1902–1992) rămâne o figură tutelară a istoriografiei românești, a cărui operă a redefinit înțelegerea structurilor sociale și naționale ale Transilvaniei. Specializat în istoria medievală și modernă, Prodan a fost un istoric al profunzimilor sociale, al instituțiilor feudale și al dinamicii sferelor de influență spirituală și politică. Concentrată pe mecanismele iobăgiei și pe mișcările de emancipare, opera sa magistrală include lucrări fundamentale precum: *Supplex Libellus Valachorum* (analiză critică a genezei conștiinței naționale românești), *Răscoala lui Horea* (monumentală reconstituire bazată pe teza sa de doctorat) și *Iobăgia în Transilvania*

(studii de referință privind structura socială de-a lungul secolelor).

Metodologia prodaniană se definește prin trei dimensiuni fundamentale, care rămân repere obligatorii pentru cercetarea contemporană: rigoarea euristică (investigarea exhaustivă a fondurilor arhivistice și utilizarea tehnicilor de demografie istorică), analiza structurală (abordarea iobăgiei ca sistem economic și social complex, dinamic, analizat de-a lungul mai multor secole) și geneza conștiinței sociale și naționale (demonstrarea legăturii organice dintre realitățile materiale ale majorității românești și argumentația politică).

Astăzi, Universitatea „Babeș-Bolyai” onorează această moștenire printr-un program de burse care facilitează accesul noilor generații de specialiști la resursele bibliografice și documentare lăsate de academician. Această infrastructură documentară unică, pusă la dispoziție prin intermediul programelor de fellowship, include:

- **Biblioteca de specialitate:** o colecție impresionantă de volume axate pe istoria Transilvaniei, iluminismul european, istoria economiei și structurile feudale, multe dintre ele conținând adnotări marginale olografe ale istoricului.

- **Corpusul de izvoare:** ex-

trase, copii după documente de arhivă, microfilme și manuscrise de lucru rezultate din deceniile de cercetare aplicată ale academicianului, reprezentând un material pre-procesat de o valoare inestimabilă.

Muzeul Memorial „David Prodan” funcționează ca un veritabil la-

borator de cercetare integrat în structura Direcției Patrimoniul Cultural Universitar a UBB. Expoziția permanentă reconstituie fidel atmosfera camerei de lucru în care maestrul a redactat operele sale monumentale. Pe lângă obiectele personale, muzeul conservă o colecție valoroasă de fotografii, corespondență și manuscrise. Itinerariul expozițional familiarizează publicul larg cu profilul unei personalități care, deși a activat în timpuri neprielnice, a găsit în cercetare refugiul necesar supraviețuirii morale și profesionale.

Spre deosebire de bursele financiare clasice, acest program este un fellowship de rezidență axat pe infrastructura de cercetare. Beneficiile includ:

- **Cazare gratuită** în garsoniera dedicată din incinta Muzeului Memorial „David Prodan”.

- **Acces documentar extins** la biblioteca personală a istoricului, baza de date din imobil, Biblioteca Centrală Universitară (BCU), precum și la alte muzee și arhive locale.

- **Facilitarea contactelor** cu specialiști și cercetători din cadrul UBB sau ai Institutului de Istorie „George Barițiu”.

În schimb, bursierii au obligația de a susține o conferință publică la Muzeul Memorial pe durata stagiului. Detaliile privind regulamentul pot fi consultate pe site-ul oficial al UBB (Regulament Fellowship). Selecția candidaților în domeniile științelor umaniste și sociale se realizează pe baza unor criterii riguroase, proiectele trebuind să vizeze, în general, perioada cuprinsă între anii 1300 și 1990.

Într-un peisaj dominat de digitalizare și cercetare de la distanță, programul reconfirmă importanța contactului direct cu fondurile documentare fizice și cu spațiul de lucru al marilor istorici. Prin convergența dintre rigoarea școlii istorice clujene și avantajele modelului rezidențial, bursa oferă oportunitatea explorării unor noi piste documentare.

În calitate de beneficiar recent al acestui stagiului, am testat direct beneficiile modelului oferit de UBB. Tema mea de cercetare – una complexă și interdisciplinară, axată pe studiul diplomației pontificale, al colectării zecuielilor papale și al interacțiunilor dintre structurile ecleziastice locale și Roma – a cerut un efort intens de coroborare a surșelor. Numărul și diversitatea documentelor accesate prin această rezidență au fost esențiale pentru succesul proiectului. Combinând o infrastructură de excelență cu un cadru rezidențial optim, programul oferă comunității științifice instrumentele necesare pentru a dezvolta cercetarea istoriei Transilvaniei la standarde metodologice actuale.

Prof. dr. Mihai FLOROAIA

Muzeu - David Prodan

0 2. **KOGĂLNICEANU, Mihail** (6 septembrie 1817 – 2 iulie 1891) – 135 de ani de la moartea scriitorului;

02. **PALER, Octavian** (2 iulie 1926 – 7 mai 2007) – 100 de ani de la nașterea prozatorului și publicistului;

08. **FONTAINE, Jean de La** (8 iulie 1621 – 13 apr. 1695) – 405 de ani de la nașterea fabulistului francez;

10. **PROUST, Marcel** (10 iulie 1871 – 18 nov. 1922) – 155 ani de la nașterea scriitorului francez;

12. **CALBOREANU, George** (3 ianuarie 1896 – 12 iulie 1986) – 40 de ani de la moartea actorului;

13. **VENTURA, Maria** (13 iulie 1886 – 3 decembrie 1954) – 140 de ani de la nașterea actriței;

15. **REMBRANDT** (15 iul. 1606 – 4 oct. 1669) – 420 de ani de la nașterea pictorului

CALENDAR – iulie 2026

olandez;

19. **PAULESCU, Nicolae** (11 noiembrie 1869 – 19 iulie 1931) – 95 de ani de la moartea savantului;

21. **CARAION, Ion** (24 mai 1923 – 21 iulie 1986) – 40 de ani de la moartea scriitorului și traducătorului;

21. **HEMINGWAY, Ernest** (21 iulie 1899 – 2 iulie 1961) – 65 de ani de la moartea scriitorului american;

24. **IVAȘCU, George** (24 iulie 1911 – 21 iunie 1988) – 115 ani de la nașterea criticului și istoricului literar;

26. **SHAW, George Bernard** (26 iulie 1856 – 2 nov. 1950) – 170 de ani de la nașterea dramaturgului irlandez;

28. **VIVALDI, Antonio** (4 mart. 1678 – 28 iulie 1741) – 285 de ani de la moartea compozitorului italian;

31. **EL GRECO** (31 iulie 1541 – 7 apr. 1614) – 485 de ani de la nașterea pictorului spaniol de origine greacă. (Red.)

Izmir – competențe trans-europene pentru școala de mâine

Liceul Economic „Alexandru Ioan Cuza” din Piatra-Neamț și-a îmbogățit palmaresul european cu încă o activitate de mobilitate de grup a elevilor, în domeniul educație școlară, desfășurată în perioada 18-22 mai 2026, în localitatea **Izmir** din Turcia. Circumscrișă proiectului de acreditare **2025-1-RO01-KA121-SCH-000310889, cofinanțat de Uniunea Europeană**, deplasarea a oferit celor 12 elevi selecționați din rândul celor de clasa a X-a, o perioadă de 5 zile plină de momente unice și surprize.

Școala parteneră a fost **Atatürk Vocational Highschool**, iar profesorul care ne-a furnizat oportunitatea de a cunoaște Izmirul și realitatea sa educațională a fost **Ugur Celik**, împreună cu grupul său de discipoli. Interacțiunea cu elevii și profesorii turci precum și activitățile propuse și desfășurate au condus la însușirea multor cunoștințe dar mai ales la dobândirea unor abilități foarte importante în pe-

rioadă actuală și pentru viitor, cum ar fi: îmbunătățirea comunicării în limba engleză, conștientizare interculturală și colaborare, înțelegerea economiei locale și a structurilor turistice, creșterea încrederii în sine prin practicarea discursului public, înțelegerea conceptelor cheie ale sustenabilității și protecției mediului, lucrul în echipă, gândirea critică etc.

Prima întâlnire cu elevii turci a stat sub semnul uimirii. Atmosfera era încărcată de emoție, curiozitate și un soi de entuziasm care se simțea în fiecare gest. Diferențele culturale, pe care le știam doar din prezentări și materialele pregătite înainte au prins brusc viața în zâmbetele lor, în felul lor cald de a saluta și în interesul sincer pentru tot ceea ce înseamnă școala și viața noastră de zi cu zi. Pe măsură ce discuțiile au început, barierele lingvistice s-au topit surprinzător de repede. Proiectul Erasmus părea să-și îndeplinească misiunea chiar din primele minute: să creeze punți între tineri, să transforme diferențele în oportunități de învățare și să arate că, dincolo de granițe, avem mult mai multe în comun decât ne imaginăm. În scurt timp, elevii au început să descopere pasiuni comune, să compare tradiții și să râdă împreună de micile neînțelegeri lingvistice. A fost genul acela de început care îți dă încredere că urmează o săptămână plină de experiențe memorabile și prietenii care vor trece testul timpului.

Am mers apoi împreună într-un tur ghidat al orașului, în care ne-au arătat cu mândrie imensitatea și frumusețea parcului Kültürpark, Piața

Konak cu celebrul turn cu ceas, moscheile, restaurantele cu preparate tradiționale și pitorescul bazar. Fostul oraș Smyrna s-a transformat într-o cetate imensă dar cu un spirit cald, un amestec vibrant de energie mediteraneană, istorie antică și modernitate relaxată, care te fac să simți că ești primit ca un vechi prieten.

De neuitat a rămas și ceea ce s-a învățat în ziua următoare despre sustenabilitate și conștientizare asupra mediului, prin croaziera efectuată de-a lungul golfului Izmir. Adolescenții s-au bucurat enorm de această nouă invitație, de sentimentul că lumea se deschide brusc în fața lor, cu orizonturi largi, cu valuri care îi poartă spre locuri noi și cu o aventură pe care o vor povesti mult timp după ce se vor întorce acasă.

Incursiunea în lumea mediului natural a continuat și a treia zi prin vizita la Izmir Wildlife Park, unde animalele trăiesc în habitate largi și bine îngrijite, oferind vizitatorilor o experiență apropiată de viața sălbatică. Aici, accentul s-a pus pe învățare bazată pe observare și pe analiza echilibrului între protecția mediului și turism. Au avut loc discuții de grup și sesiuni ghidate de reflecție.

Dar cea mai însemnată activitate a fost cea de la Efes, binecunos-

cutul oraș antic din Turcia, renumit pentru ruinele sale bine păstrate și pentru Marea Bibliotecă a lui Celsus, care evocă măreția civilizației greco-romane. Poate părea ceva neatrăgător sau greoi pentru adolescenți, dar nu a fost așa, datorită companiei colegilor lor turci, pentru că e un loc unde se pot face poze spectaculoase, unde totul e foarte vizual și ușor de înțeles și care te face să te simți ca într-un film sau un joc.

Ultima zi a fost dedicată realizării și prezentării unor proiecte ce reflectau întreaga mobilitate, sesiunilor ghidate de reflecție, înmânării certificatelor. Și, până la urmă, a venit ultima clipă a vizitei. Mesajul grupului nostru pentru colegii lor turci a fost următorul: *Nu ne-am imaginat că în câteva zile putem deveni atât de apropiați. Am împărtășit istorii, tradiții, șotii și s-au creat multe trăiri cu valoare de amintire, care vor rămâne peste ani. Chiar dacă ne despărțim, legătura creată între noi rămâne. Mulțumim pentru tot, și nu uitați că sunteți parte din povestea noastră Erasmus.*

Prof. Gianina BURUIANĂ,
Liceul Economic „Alexandru
Ioan Cuza”

Expoziție temporară: *Nestematele mării – bijuterii neștiute*

În perioada 14 martie 2026 – 31 august 2026, Muzeul de Științe Naturale Roman din cadrul Complexului Muzeal Național Neamț invită publicul să viziteze expoziția temporară „Nestematele mării – bijuterii neștiute”.

Cochiliile colorate și formele elegante ale scoicilor și ale melcilor au captat atenția omului încă din cele mai vechi timpuri. Aceste nevertebrate au fost și sunt o importantă sursă de hrană (midiile, sepiile, caracatițele), ca apoi să devină podoabe purtate de către omul preistoric, u-nelte, obiecte decorative sau religioase, instrumente muzicale (Trompeta lui Triton – *Charonia tritonis*). Japonezii se numără printre popoarele care foloseau în acest scop cochiliile, numind instrumentul horagai, întrebuintate chiar ca monede (Ghiocul monedă – *Cypraea moneta*), materie primă în diferite domenii științifice și tehnice, iar specialiștii în domeniul sănătății au folosit veninului melcilor *Comus* în terapia durerii.

Expoziția este o invitație la cunoașterea biodiversității moluștelor marine, prezentând varietatea exotică a speciilor de corali, melci, scoici, cefalopode, echinoderme din mările și oceanele lumii (Marea Mediterană,

Oceanul Atlantic, Oceanul Pacific, Oceanul Indian); sunt expuse peste 150 de specimene din colecția științifică de malacologie a Muzeului de Științe Naturale Piatra-Neamț și diferite eșantioane de nisip colectate de pe diferite plaje exotice (Cuba, Mexic, Grecia, Italia, Malta etc.).

Din punct de vedere științific, expoziția sintetizează sistematică și biologia moluștelor, diversitatea și mediul lor de viață, curiozități privind existența lor în mările și oceanele globului dar și informații privind modul de protejare al acestora – unele dintre ele fiind amenințate cu dispariția. Expoziția poate fi vizitată la Muzeul de Științe Naturale Roman.

Curatorii expoziției: muzeograf **Ionela-Alexandra Boboc**, **Oana-Maria Balan** și dr. **Ionuț Grădianu** de la Muzeul de Științe Naturale Piatra-Neamț. (*Red.*)

Piatra-Neamț, capitala literaturii pentru copii

Timp de trei zile, între 11 și 13 iunie, Festivalul de Carte pentru Copii și Adolescenți FABULANDIA, un eveniment cultural de referință organizat de Fundația Autonom, în parteneriat cu Humanitas Junior, a transformat orașul de la poalele Petricicăi într-un spațiu magic al poveștilor, oferind tinerilor cititori ocazia de a interacționa direct cu unii dintre cei mai iubii scriitori români.

În spatele acestui amplu proiect de promovare a lecturii se află o echipă dedicată, coordonată de două cadre didactice pasionate din Neamț: **Anca Iorga**, profesor pentru învățământul primar și coordonatoarea Clubului de carte „Micul Prinț” (Fundația Autonom), și **Mihaela Aparaschivei**, profesor de limba și literatura română și scriitoare. Prin eforturile lor conjugate, festivalul a devenit o punte solidă între școală, comunitate și universul editorial românesc.

Ediția din acest an a reunit nume de prestigiu ale literaturii contemporane, scriitori și ilustratori remarcabili. Printre invitații de marcă au fost prezenți în Neamț celebrul dramaturg, poet și prozator **Matei Vișniec**, alături de cunoscuții scriitori Florin Bican, Carmen Tiderle, Adina

Popescu, Ana Alfianu și Adriana Ștefan (Dri-driana). Prezența acestora la Piatra-Neamț a oferit publicului tânăr o oportunitate rară de a explora secretele din spatele textelor preferate.

Programul festivalului a fost diversificat și conceput pentru a stimula creativitatea. Dincolo de lansările de carte și sesiunile de autografe găzduite la Amfiteatrul Autonom, Teatrul Tineretului, Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu”, Muzeul de Istorie, Muzeul de Artă, Muzeul „Calistrat Hogaș”, scriitorii au mers direct în mijlocul elevilor. Caravana „Fabulandia” a vizitat numeroase instituții școlare din oraș, printre care Colegiul Național „Calistrat Hogaș” și Școala Gimnazială Nr. 8, transformând sălile de clasă în ateliere vii de dezbateri, lectură publică și storytelling.

„Ne dorim ca FABULANDIA să fie o experiență care schimbă perspective. Lectura nu trebuie privită ca o obligație, ci ca o aventură personală și un mod de a înțelege lumea. Ne bucurăm să vedem cum școlile și părinții s-au unit în jurul acestei idei”, au declarat organizatoarele.

Fundația Autonom și partenerii săi invită în continuare toți copiii, adolescenții și cadrele didactice să se alăture activităților pe care le pa-

tronează. Intrarea la toate evenimentele este liberă, în limita locurilor disponibile. (Red.)

Expoziția de fotografie „LEPIDOPTERA”: O călătorie vizuală în lumea fluturilor

În perioada 4 mai – 31 august 2026, iubitorii de natură și artă fotografică sunt invitați la Muzeul de Științe Naturale Piatra-Neamț pentru a viziona o expoziție unică, care dezvăluie frumusețea fragilă și misterioasă a fluturilor prin obiectivul fotografic al lui Adrian Tudose. De la irizațiile delicate ale aripilor până la detaliile aproape invizibile ale corpurilor efemere, fiecare fotografie devine o poartă către un univers discret, dar profund fascinant. Adrian Tudose îmbină pasiunea

pentru natură cu o curiozitate nesfârșită față de cele mai grațioase și colorate viețuitoare, iar imaginile sale sunt rodul unor călătorii prin variate zone ale Europei – cu o atenție specială asupra faunei din România.

„Într-o lume aflată într-o continuă transformare, România rămâne un refugiu prețios pentru numeroase specii de fluturi, datorită habitatelor sale încă sălbatice și a florei bogate care le susține”, declară artistul fotograf.

Expoziția vine să atragă atenția asupra importanței conservării ecosistemelor fragile și să ofere publicului o experiență estetică și educativă în același timp.

(Red.)

SUMAR

Adrian ALUI GHEORGHE – *Avem o literatură, ce facem cu ea? (III)* (pag. 24)
Gheorghe BRÂNZEI – *Petre Dulfu la 170 de ani de la naștere* (pag. 13)
Gianina BURUIANĂ – *Demnitatea profesiei de dascăl, lovită din nou de austeritate* • *Interviu cu dl Ionel Hociung – președinte al Sindicatului din Învățământ Neamț* (pag. 1-2) • *Marimba care a marcat un destin* • *Interviu cu Alexandru Veleşcu – lector univ. dr. la Extensia Piatra-Neamț a Academiei Naționale de Muzică „Gheorghe Dima”*, Cluj-Napoca (pag. 8-9) • *Strălucire și performanță la Concursul Național „Elena Botez”* (pag. 17) • *„Crezi că știi!” – Concurs de cultură generală între liceele din Piatra-Neamț* (pag. 18) • *Tatălui meu, cu dragoste! Lansare de carte* – Sabina Mircea Stănescu (pag. 19) • *Izmir – competențe trans-europene pentru școala de mâine* (pag. 22)
Mihai FLOROAIA – *Curaj în tăcere: femei care au înfruntat comunismul* (pag. 20) • *Tradiție și metodă: Experiența unui fellowship „David Prodan”* (pag. 21)
Adina SUCIU GIURESCU – *Andrei Șerban: de la debutul pietrean la consacrarea internațională* (pag. 12)
Simion HANCESCU – *Mesajul Federației Sindicatelor Libere din Învățământ*: (pag. 24)
TVR Moldova – *Spiritul de la Bălți sau când literatura oferă libertatea de gândire* (pag. 14)
Violeta MOȘU – *Promoția 2001 a Colegiului Național „Petru Rareș” – revederea de 25 de ani* (pag. 3) • *Gábor Tompa, regizor, poet,*

eseist, profesor universitar: „*Succesul este un cuvânt foarte periculos în artă*” (pag. 6-7) • *Luminița Mamina – „Călătorie 6.2+”, la Sestri Art Gallery* (pag. 9) • *România, file de istorie* • *Concursul și Expoziția de Arte Plastice „Dr. Sorin Ciobanu”* (pag. 16) • *Lauri pentru mezzosoprana Paula Lorena Scurtu* (pag. 17)

Raluca NACLAD – *Pulsul scenei la TT* (pag. 10-11)

Cristina PETRARIU – *Smerenia culorilor și sfinții cu ochi de copil: Expoziția Icoane, cruci, datini și sfinți* (pag. 1, 2, 3)

Ioan-Aurel POP – *Goga și iarăși Goga* (pag. 1-18)

Red. – *CALENDAR – iunie 2026* (pag. 13) • *CALENDAR – iulie 2026* (pag. 21) • *Expoziție temporară: Nestematele mării – bijuterii neștiute* (pag. 22) • *Piatra-Neamț, capitala literaturii pentru copii* (pag. 23) • *Expoziția de fotografie „LEPIDOPTERA”: O călătorie vizuală în lumea fluturilor* (pag. 23)

Red. Chișinău – *FACLIE SINDICALĂ în REPUBLICA MOLDOVA* • *Cunoașterea legii – cea mai sigură formă de protecție a salariatului* • *FISCALITATEA ȘI EDUCAȚIA: Ce așteaptă sindicatele de la viitoarele decizii ale statului?* • *Când experiența devine lecție pentru întreaga comunitate sindicală* (pag. 14-15) • *Poduri de suflet și educație: Proiectul transfrontalier „Femeile puternice din țara mea” a reunit elevii din Soroca și Vrancea* (pag. 16) • *EXPOZIȚIE: Ziua Națională a Martirilor din temnițele comuniste din România* (pag. 19) • *Ziua Victor Brauner: Avangarda fără sfârșit – Ediția a XIII-a* (pag. 20)

Ramona-Mihaela ROȘU – *Harta lui Elian: Când teatrul ne învață să citim dincolo de litere* (pag. 4-5)

Constantin TOMȘA – *Rememorări nemțene luna IUNIE 2026* (pag. 4, 5, 6, 7, 8, 9)

Mesajul Federației Sindicatelor Libere din Învățământ:

Dragi colegi,
Sunteți dovada vie a solidarității și a determinării, a unității și a implicării, iar pentru toate acestea Federația Sindicatelor Libere din Învățământ vă mulțumește!
Fiecare participant la protestul de

astăzi contează! Fiecare voce care s-a auzit în Piața Victoriei sau în fața Palatului Parlamentului contează!

Perioada pe care o traversăm este una dificilă și, din păcate, în Guvern nu putem găsi un partener social. Am ieșit în stradă pentru că educația merită respect! Protestul de astăzi vorbește despre un singur lucru: calitate! Elevii

și angajații din educație merită mai mult, școlile au nevoie de investiții, dar și de cadre didactice motivate.

Doar împreună putem să ne facem auziți, doar împreună putem schimba soarta educației din România!

Simion HANCESCU,
președinte FSLI

Avem o literatură, ce facem cu ea? (III)

Mă suspectez, uneori, de substituire de personalitate, de destinație, de încercare de a trăi două vieți deodată. Și trăiesc uneori două vieți deodată, o fac cu voluptate, trăiesc despletit, haotic, flămând, înfricoșat, stresat...! E și un privilegiu să trăiești două vieți, dar și o mare responsabilitate. Dă-ți seama, ce înseamnă seara când trebuie să culci două suflete, ce înseamnă să visezi cu două inimi, să faci planuri de viitor și de trecut cu două minți!? Mă și hrănesc din propria ubicuitate, ca orice artist, pentru că pe nisipurile mișcătoare se înalță cele mai mari creații artistice. În același timp, care om nu trăiește mai multe vieți, concomitent, trecând din una în alta cu lejeritate unii, dureros alții!?

• Am putea face proba responsabilității lumii scriitoricești de la noi avansând preceptul biblic: „Cine crede că e geniu să ridice primul piatră”. Din păcate, într-o democrație „internautistă”, în care mediocritatea este agresivă și extrem de prezentă, în care fiecare autor își fixează propriile norme, propriile standarde de valoare, fără să țină cont de o istorie care știe, de două mii de ani măcar, că democrația votului este determinantă, scriitorii de bun simț se vor retrage în carapacea propriului talent; în același timp orice nebun se (va) crede geniu și nu ezită (nu va ezita) să ridice bolovanul.

• M-a legat definitiv de poezie frica de absolut care s-a amestecat cu plăcerea de absolut...! Cu plăcerea de a intui absolutul după fiecare colț al lumii, mai bine zis. Ce e absolutul, în fond? E credința că fiecare gest, fiecare ieșire din curtea casei declanșează o aventură a ființei cu un final imprevizibil. Dar măreț. Moartea e absolutul de care are parte, însă, fiecare om. În mod egal. Iubirea, de exemplu, e discreționară, e tiranică. Sănătatea e o chestiune de șansă. Bogăția e rodul unui complex de împrejurări.

Numai moartea e darul care se împarte fără rest la toți oamenii.

• Cred în poezie ca într-o monedă care nu poate fi convertită. Cu ea cumpără numai cel care îi cunoaște valoarea. Poetul și cititorul de poezie sunt fațetele aceleiași monede. Se zice, de altfel, că El, Cititorul, recrează poezia țintind-o. E ca și cum am zice că omul recrează viața trăind-o, că Dumnezeu fără om ar fi singurătatea însăși, că ar dispărea chiar autoconsumându-se. Exact cum dispăre omul mâncat de propriile singurătăți, un fel de lehamite cu bot, nas și pânțec în care încapă poetul cu tot cu masa sa de scris, cu camera sa de lucru, cu universul său în care uitarea lucrează mult mai iute decât puterea de fixare – rememorare a clipei care tocmai trece...!

• Poezia fiziologică, cultivată de mai tinerele generații, a făcut ca orizontul să se golească de mister; fiziologia poeziei a determinat apariția textelor care adună dejecțiile tuturor, individul poet fiind un fel de șef de tomberon. Cuvântul nu mai poartă simboluri, cuvântul duce gunoiul, spală lăturile, cuvântul nu mai are nicio sărbătoare, cuvântul devine cârpa din baie.

• În ultimii ani au tot apărut „istorii fundamentale ale literaturii române”, una mai fătoasă decât alta, una mai grea la cântar decât alta, una mai mediatizată decât alta. Unele sunt istorii parțiale, altele sunt istorii prospective, altele introspective; unele luminează literatura, altele o ascund, o confuzionează, cu program sau fără; unele sunt semne ale frustrării individuale sau de grup, altele sunt monumente singuraticale ale realizatorilor lor, plasate în fundul curții literaturii noastre; unele sunt inspirate, altele s-au născut gata expirate.

• O carte slabă premiată, plasată în topuri, pusă apoi în mâna unui tânăr cu tot tam-tamul critic de rigoare, face mai mult rău decât o ideologizare forțată: creează rezistență. Nu altfel s-a creat la noi „o rezistență” a cititorilor la literatura autohtonă...!

(N. R. – Selecții din volumul *Jurnal de campanie*, în curs de apariție)

Adrian ALUI GHEORGHE

ĂPOSTOLUL – revistă a cadrelor didactice din județul Neamț, serie nouă, apare prin colaborarea Sindicatului Învățământ Neamț, Asociației Învățătorilor din județul Neamț (martie 1999) și Federației Sindicale a Educației și Științei din Republica Moldova (aprilie 2019)

FONDATORI ● noiembrie, 1934: C. Luchian, V. Gaboreanu, V. Scripcaru, M. Stamate, I. Rafail, M. Avădanei

● martie, 1999: Florin Florescu, Ștefan Corneanu, Gheorghe Amaicea, Dumitrița Vasilca.

CONSILIUL DE ADMINISTRATIE: Ionel HOCIUNG – Președinte SLLICS Neamț, Gabriel PLOSCĂ – director general, Iosif COVASAN – director economic, Liviu Constantin RUSU, Gabriela GRIGORE.

CONSILIUL DE REDACȚIE: Mircea ZAHARIA – redactor-șef (zahariamircea@gmail.com), Gianina BURUIANĂ – redactor-șef adjunct (gianina_buruiana@yahoo.com), Angelina BEGU – redactor-șef adjunct (Chișinău) (angelinabegu@gmail.com), Violeta MOȘU, Mihai FLOROAI, Ramona-Mihaela ROȘU, Elena-Roxana IRINA (CCD Neamț), Luminița FELEA – secretară, Dorian RADU – DTP, Dorin DAVIDEANU – editor online.

ISSN - 1582-3121

Redacția
și administrația:
str. Petru Rareș nr. 24,
Piatra-Neamț.
Tel/fax:
0233.22.53.32

revista.apostolul@yahoo.com
slineamt@yahoo.com